

ŠAKIŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

ŠAKIŲ MIESTO VVG VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Šakiai, 2016

Projekto vadovė
Daiva Palukaitienė
Daiva

STRATEGIJOS TURINYS

I V A D A S	4
1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS.....	8
2. TERITORIJOS, KURIAI Rengiama vietos plėtros strategija, analizė.....	17
2.1. TERITORIJOS VYSTYMOSI POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ.....	17
2.2. SSGG ANALIZĖ	30
2.3. ATITIKIMAS STRATEGINIAMS DOKUMENTAMS.....	31
2.4. VIETOS PLĖTROS TERITORIJOS POREIKIAI	32
3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS	33
3.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI	33
3.2. INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS	36
4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIAN T VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS	38
5. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS.....	42
6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKA	44
6.1. UŽ VPS VEIKSMŲ, SKIRTŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJAI ĮGYVENDINTI, ATRANKĄ, STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMĄ IR STEBĖSENĄ ATSAKINGI VVG ORGANAI.....	44
6.2. VPS ĮGYVENDINIMO PROCEDŪROS APRAŠYMAS.....	45
6.3. VPS STEBĖSENOS TVARKA	49
6.4. VPS PAKEITIMŲ IR INICIJAVIMO TVARKA.....	50
7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS.....	52
8. LĖŠŲ POREIKIO SUPLANUOTIEMS VEIKSMAMS ĮGYVENDINTI PAGRINDIMAS	54

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ TURINYS

LENTELĖS

1 lentelė. Šakių r. savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą.....	9
2 lentelė. Gyventojų tankumas, 2015 m.	9
3 lentelė. Gyventojų skaičiaus kitimas Marijampolės apskrities miestuose 2010-2016 m.	10
4 lentelė. Gyventojų kaita 1000 gyventojų (2011-2014 m.).....	12
5 lentelė. Šakių miesto gyventojų amžiaus struktūra 2015 m.	13
6 lentelė. Šakių miesto gyventojų procentinis pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2011-2015 m. ir išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas	14
7 lentelė. Gyventojų struktūra pagal amžių Marijampolės apskrities miestuose 2014-2015 m.	15
8 lentelė. Socialinės rizikos šeimų ir vaikų apskaitos duomenys Šakių savivaldybėje ir mieste 2011-2015 m.	18
9 lentelė. Neįgalųjų asmenų skaičius Šakių savivaldybėje.....	19
10 lentelė. Neįgalių vaikų skaičius Šakių seniūnijos teritorijoje 2011-2014 m.	20
11 lentelė. Šakių r. savivaldybės neįgalųjų reabilitacijos programos lėšos, 2016 m.	21
12 lentelė. Užimtumo lygis pagal administracinę teritoriją 2014 m.	23
13 lentelė. Užimtumo ir nedarbo rodiklių dinamika Šakių r. savivaldybėje	24
14 lentelė. Nedarbas pagal administracinę teritoriją, 2015 m.	24
15 lentelė. Ūkio subjektų dinamika Šakių rajone 2013-2015 metais	27
16 lentelė. Šakių rajono Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros fondo parama.....	29

PAVEIKSLAI

1 pav. Šakių miesto teritorija.....	8
2 pav. Gyventojų tankumo pokytis Šakių mieste 2011-2016 m.	10
3 pav. Natūrali gyventojų kaita Šakių r. sav. 2011-2014 m.	11
4 pav. Migracijos rodikliai Šakių r. sav. 2010-2014 m.	12
5 pav. Gyventojų skaičiaus pagal amžiaus grupes kitimas 2011-2014 m.	14
6 pav. Neįgalųjų skaičiaus kaita Šakių mieste.....	20
7 pav. Skurdo rizikos lygio kaita Šakių mieste, 2011-2014 m.	21
8 pav. Išmokamų pašalpų sumos pokytis 2010-2014 m., tūkst.eur	22
9 pav. Absolventų ir besimokančių asmenų, registruotų Darbo biržoje skaičius, 2011-2015 m.	25
10 pav. Šakių mieste įregistruotos įmonės 2011-2015 m.	26

Vadovaujantis 2014-2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos 8.6 investiciniu prioritetu „Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ ir siekdama skatinti Šakių miesto nevyriausybinių organizacijų, verslo atstovų ir vietos valdžios bendradarbiavimą, sprendžiant miesto ekonomines, socialines, užimtumo ir kitas problemas, Šakių miesto vietos veiklos grupės steigimą 2015 m. gegužės mėn. inicijavo VšĮ Šakių verslo informacijos centras. Centro dalininkai, be LR Ūkio ministerijos ir Šakių r. savivaldybės, yra ir asociacija Šakių verslo klubas. Būtent klubo vienijamų verslininkų iniciatyva buvo kreiptasi į rajono tarybą kviečiant sudaryti konsultacinę darbo grupę pasirengimui steigti asociaciją, o taip pat rajono savivaldybei tapti vienu iš Šakių miesto VVG steigėju. 2015 m. gegužės 28 d. Šakių rajono tarybos sprendimu buvo pritarta miesto vietos veiklos grupės steigimui ir sudaryta konsultacinė darbo grupė iš partnerių atstovų:

1. Vitas Girdauskas - rajono savivaldybės administracijos regioninės plėtros skyriaus vedėjas,
2. Rosita Gorges - asociacijos Šakiečių bendruomenė pirmininkė,
3. Rasita Grincevičienė - UAB „Jundula“ direktorė, Šakių verslo klubo prezidentė,
4. Daiva Palukaitienė - VšĮ Šakių verslo informacijos centras direktorė,
5. Rima Rauktienė - Šakių rajono savivaldybės tarybos narė.

Skelbimu spaudoje pakvietus prisijungti visus suinteresuotus miesto bendruomenės narius, birželio 8 d. konsultacinė darbo grupė susirinko svarstyti asociacijos steigimo procedūrą, įstatų, narystės klausimų ir būsimosios vietos plėtros strategijos galimybių. Darbo grupės posėdyje dalyvavo visi 5 jos nariai ir aktyvūs miestiečiai, taip pat rajono tarybos jau deleguoti į vietos veiklos grupės valdybą valdžios atstovai. Sutarta, kad siekiant lygiomis dalimis steigimo procese atstovauti visus tris partnerius, kartu su Šakių r. savivaldybės taryba steigėjais nuo bendruomenės pasiūlyta tapti asociacijai „Zanavykų sąjauka“, užtikrinančiai labai platų bendruomenės atstovavimą, nes organizacija vienija apie 30 fizinių ir juridinių asmenų, kurių didžioji dalis – šakiečiai. Stipriausia verslo interesus atstovaujanti jėga darbo grupė įvardino Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmus, kurių atstovybės įkūrimas Šakiuose ir tuo pačiu narystės plėtra tuo metu jau buvo įsibėgėję.

2015 m. liepos 17 d. pasirašyta asociacijos Šakių miesto vietos veiklos grupė steigimo sutartis. 2015 m. liepos 27 d. asociacija įregistruota juridinių asmenų registre. Šakių miesto vietos veiklos grupės buveinės adresas – Bažnyčios g. 4, Šakiai.

Šakių miesto vietos veiklos grupės aukščiausias valdymo organas – visuotinis narių susirinkimas, kolegialus valdymo organas – Asociacijos valdyba, vienasmenis valdymo organas – Asociacijos pirmininkas. Visuotinis narių susirinkimas renka ir atšaukia Asociacijos valdybos narius, Asociacijos

pirmininką, revizijų komisiją, tvirtina metinę finansinę atskaitomybę ir VVG pirmininko ataskaitą bei turi kitas teises, kaip numatyta VVG įstatuose. Asociacijos valdybą renka visuotinis narių susirinkimas 2 metų laikotarpiui. Asociacijos valdyba organizuoja vietos plėtros strategijos rengimą ir įgyvendinimą, tvirtina vietos plėtros strategiją, finansuotinių projektų sąrašus, vykdo kitas jos kompetencijai priskirtas funkcijas. Asociacijos pirmininkas atsako už VVG veiklos organizavimą bei jos tikslų įgyvendinimą, priima ir atleidžia darbuotojus bei atlieka kitas jo kompetencijai priskirtas funkcijas.

Asociacijos pimininke išrinkta pilietinės visuomenės sektoriui atstovaujanti asociacijos „Zanavykų sąsauka“ atstovė Aistė Bakaitė. Šakių miesto VVG steigėjas Šakių r. savivaldybės taryba į asociacijos valdybą tarybos 2015 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T-90 delegavo rajono savivaldybės tarybos narius Vaidą Balčiūną ir Rimą Rauklienę bei Šakių seniūnijos seniūną Dalių Jasevičių. Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų taryba, 2015 m. liepos 7 d. priėmusi sprendimą Nr.401 tapti asociacijos steigėjais, į valdybą delegavo savo narių atstovus: UAB „Jundula“ direktorę Rasitą Grincevičienę, UAB „Agrogimas“ direktorių Vidą Jonaitį ir UAB „Audrokesta“ direktorių Audrių Mockaitį. Trečiojo partnerio- asociacijos „Zanavykų sąsauka“ – visuotinis susirinkimas, įvykęs 2015-07-03, savo sprendimu pritarė tapimui steigėju ir nariu bei delegavo į valdybą savo narius: Loretą Valaitienę, Giedrę Jasevičiūtę, Rositą Gorges. Asociacijos Šakių miesto VVG steigiamajame susirinkime iš deleguotųjų narių sudaryta valdyba susideda iš 4 vyrų ir 5 moterų. Į valdybos sudėtį nebuvo įtraukta nei vieno jaunesnio nei 29 metų žmogaus. Todėl, kai UAB „Agrogimas“ direktorius Vidas Jonaitis pasitraukė iš verslo, pardavė įmonę ir todėl negalėjo Šakių miesto VVG valdyboje atstovauti verslui bei Rūmams, vietoj jo Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų taryba 2015 m. lapkričio 3 d. sprendimu į valdybą delegavo UAB „Lauksva“ vadybininką Simoną Valaitį, gimusį 1989 m. Nėeilinis visuotinis asociacijos Šakių miesto vietos veiklos grupė susirinkimas 2015-11-05 šį sprendimą patvirtino.

2017 m. Asociacijos pimininke antrai kadencijai išrinkta Aistė Bakaitė. Šakių r. savivaldybės taryba į asociacijos valdybą tarybos 2017 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T-332 delegavo rajono savivaldybės tarybos narius Rasitą Grincevičienę, Martyną Eimutį ir savivaldybės administracijos darbuotoją Mantą Paketurį. Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai, vadovaudamiesi Šakių atstovybės narių visuotinio balsavimo 2017-09-25 rezultatais, į valdybą delegavo įmonių- rūmų narių atstovus: UAB „Vitremsta“ direktorių Vitalijų Bogovičių, UAB „Audrokesta“ finansininkę- buhalterę Odetą Bakienę ir UAB „Gulbelė“ vyresniąją buhalterę Justę Bakytę. Asociacija „Zanavykų sąsauka“ į valdybą delegavo visuomenės atstovus: Raimondą Januševičių, Rositą Gorges ir Iriną Mockaitienę. Šiuos sprendimus patvirtino ir nurodytos sudėties valdybą išrinko nėeilinis visuotinis susirinkimas 2017-09-29.

Formuojant asociacijos valdybą buvo laikomasi Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse nustatytų partnerystės, lyčių lygybės ir nediskriminavimo bei jaunimo principų – valdyboje yra 5 moterys ir 4 vyrai, 1 valdybos narys jaunesnis nei 29 metų.

Asociacijos veiklos tikslas – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.

Šakių miesto vietos plėtros strategijos rengimo tikslas – parengti Šakių miesto vietos plėtros strategiją, skirtą pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją. Strategija parengta gavus ES struktūrinių fondų paramą projektui Nr. 08.6.1-ESFA-T-909-01-0033. Projekto rezultatas – parengta Šakių miesto vietos plėtros strategija, kuri padės spręsti miesto žmonėms opias problemas, tokias kaip bedarbystė, žemas užimtumo lygis, laisvalaikio praleidimas ir panašiai.

Šakių miesto vietos plėtros strategija patvirtinta pagal visas procedūras, numatytas Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse, patvirtintose LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36:

1. Strategija patvirtinta visuotiniame VVG narių susirinkime, kurio protokolas pateikiamas Priede 1.

2. Rengiant Šakių miesto vietos plėtros strategiją taikytos pakankamos viešinimo ir konsultavimosi priemonės, kadangi visos strategijos rengimo metu vyko nuolatinis bendravimas su gyventojais ir organizacijomis, priimami pasiūlymai, kviečiama diskutuoti (dalyvių sąrašai pateikiami Priede 2, susitikimų protokolai pateikiami Priede 3), strategijos projektas ir informaciniai straipsniai buvo skelbiami savivaldybės tinklalapyje (žr. Priedas 4), apie strategijos rengimą buvo informuojama spausdinant kvietimus teikti pasiūlymus vietinėje spaudoje (žr. Priedą 5), renkami suinteresuotų organizacijų pasiūlymai (preliminarios projektinės idėjos, kurių pagrindu parengtas finansinis strategijos planas ir apskaičiuoti pasiekimo rodikliai pateikiamos Priede 6), atliekant reprezentatyvią apklausą (apklausos klausimai ir rezultatai pateikiami Priede 7), bendraujant asmeniškai su organizacijų atstovais, gyventojais. Gauti pasiūlymai buvo sisteminami, aptariami ir dar kartą diskutuojami viešų susitikimų metu, strategijos projektas pristatytas viešo renginio metu (dalyvių sąrašai pridedami Priede 8).

3. Vietos strategijos projektas buvo pristatytas Marijampolės regiono vietos plėtros tarybai ir gauta regiono plėtros tarybos patvirtinta išvada, kad vietos plėtros strategijos projektas atitinka regiono plėtros plano prioritetus, tikslus ir uždavinius (sprendimas pridedamas Priede 9).

4. Vietos plėtros strategija 2017 m. rugsėjo mėn. buvo patikslinta pagal Jungtinio vietos plėtros strategijų atrankos komiteto pastabas. Patikslintą strategiją patvirtino asociacijos Šakių miesto vietos veiklos grupė neeilinis visuotinis susirinkimas 2017-09-29 protokolu Nr.17-1 (protokolo kopija pateikiama Priede Nr.10).

5. Šakių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas 2021 m. kovo 26 d. protokolu Nr.21-1 inicijavo strategijos keitimą, kuriam poreikis atsirado skiriant papildomą finansavimą rezerviniuose sąrašuose esantiems projektams, skirtiems COVID-19 pandemijos pasekmėms mažinti. Apie keičiamą strategiją informuota bendruomenė, paskelbiant www.sakiai.lt, www.sakiumieestovvg.lt, kviečiant teikti pasiūlymus. Pakeista strategija patvirtinta neeiliniame visuotiniame susirinkime 2021 m. balandžio 15 d. Nr.21-2 (protokolo kopija pridedama).

Ba

1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis

Šakių miesto vietos veiklos grupės (toliau – VVG) vietos plėtros strategija bus įgyvendinama apibrėžtoje teritorijoje, sutampančioje su savivaldybės centru – Šakių miesto – teritorija.

Šakiai – nedidelis (4,58 km² ploto) pietvakarių Lietuvos miestas, rajono savivaldybės centras, įsikūręs abipus Šešupės intako Siesarties, judrioje kelių sankryžoje į Kudirkos Naumiestį, Gelgaudiškį, Griškabūdį, Kriūkų ir Plokščius. Šakių miestas turi gerą susisiekimą su didesniais Lietuvos miestais: į rytus iki Kauno yra 61 km, į šiaurę iki Jurbarko – 25 km, į pietryčius iki Vilkaviškio – 44 km, iki regiono centro – Marijampolės – 57 km, į šiaurės vakarus iki Sudargo pasienio perėjimo posto – 41 km. Miesto teritoriją apsupę priemiestiniai Giedručių ir Girėnų kaimai (žr. 1 pav.).

1 pav. Šakių miesto teritorija

Šaltinis: <https://www.google.lt/maps/>

Svarbiausi tarptautiniai transporto koridoriai aplenkia tiek miesto, tiek savivaldybės teritoriją, Šakių rajone nėra geležinkelio transporto. Šios priežastys gali riboti stambių pramonės įmonių ir logistikos centrų kūrimąsi Šakių mieste.

Šakių miesto VVG teritoriją sudarantis Šakių miestas yra Šakių rajono savivaldybės centras. Šakių r. savivaldybė yra didžiausia savoplotu (1454 km²) iš penkių Marijampolės apskrities savivaldybių, įsikūrusi pietvakarių Lietuvoje, prie sienos su Kaliningrado sritimi, Užnemunės žemumoje. Šiaurėje savivaldybės teritorija Nemunu atskirta nuo Jurbarko rajono, vakaruose Šešupe – nuo Kaliningrado srities ir Vilkaviškio rajono, Liekės upeliu ir Rūdšilio miškais – nuo Kauno apskrities. Šakių r. savivaldybė pasižymi išplėtotu žemės ūkiu, tai turi įtakos ir savivaldybės centro

ekonominėi ir socialinei raidai (žemės ūkio naudmenos savivaldybėje sudaro 68 proc. viso ploto, užstatyta teritorija – 1,7 proc.).

Rajono orientacija į žemės ūkio veiklą atspindi ir savivaldybės gyventojų pasiskirstyme pagal gyvenamąją vietą. Didžioji dalis Šakių savivaldybės gyventojų 2015 m. gyveno kaimiškose vietovėse (70 proc.), Šakių mieste 2015 m. gyveno 18,9 proc. visų savivaldybės gyventojų (žr. 1 lentelė).

1 lentelė

Šakių r. savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą

Gyventojų skaičius/ metai		2011	2012	2013	2014	2015
Iš viso savivaldybės teritorijoje		32590	32026	31402	30861	30321
Šakių mieste	<i>Šakių miesto gyventojų skaičius</i>	6016	5982	5845	5773	5727
	<i>Procentinė dalis nuo visų savivaldybės gyventojų</i>	18,5	18,7	18,6	18,7	18,9
Kituose miestuose (Gelgaudiškis, Kudirkos Naumiestis)		3522	3421	3358	3344	3316
Kaimo vietovėse		23052	22623	22199	21744	21278

Didelį gyventojų sutelktumą kaime skatina savivaldybėje galias tradicijas turintis žemės ūkis. Mažas užstatymas ir dideli dirbamos žemės plotai, taip pat ir gyventojų koncentracija kaime, lemia tai, kad nors Šakių r. savivaldybė plotu didžiausia Marijampolės apskrityje, bet gyventojų tankis čia pats mažiausias visoje apskrityje. Šakių mieste gyventojų tankis gana aukštas, tačiau taip pat vienas mažiausių tarp apskrities miestų (mažesnis tik Kalvarijoje) (žr. 2 lentelė).

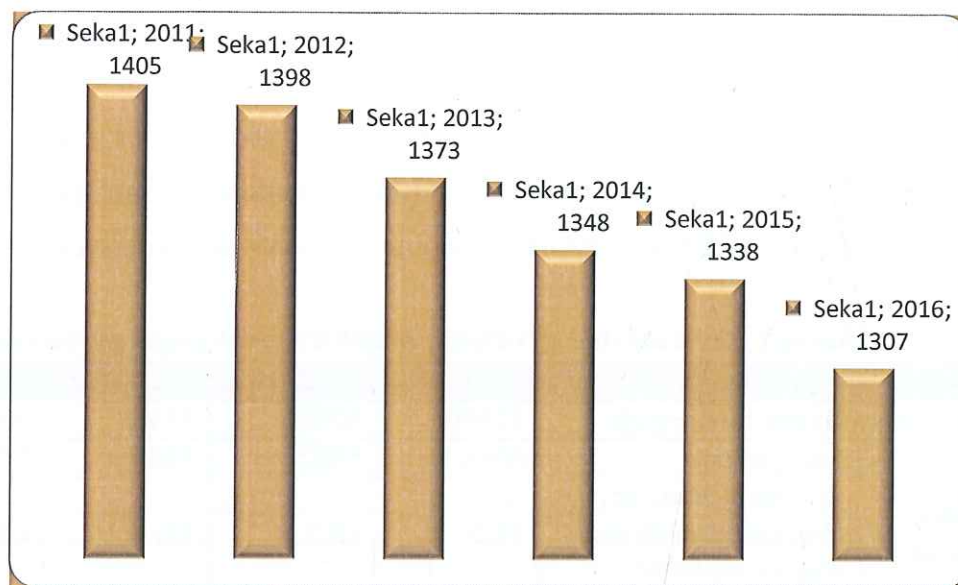
2 lentelė

Gyventojų tankumas, 2015 m.

Teritorija	Gyventojų tankumas, žmonių skaičius 1 kv.km	Miestuose	Gyventojų tankumas, žmonių skaičius 1 kv.km
Kalvarijos sav.	26,1	Kalvarija	766
Kazlų Rūdos sav.	22,51	Kazlų Rūda	1720
Marijampolės sav.	76,86	Marijampolė	1870
Šakių sav.	20,85	Šakiai	1336
Vilkaviškio sav.	31,27	Vilkaviškis	1480
Marijampolės apskritis	34,01	Lietuvos Respublika	44,7

Apskaičiuota pagal LR Statistikos departamento duomenis ir savivaldybių bei miestų plotus

Gyventojų tankis mieste nuolatos mažėja. Marijampolės regiono integruotoje teritorijų vystymo programoje nurodoma, kad 2001–2014 m. laikotarpiu gyventojų tankumas Šakių mieste sumažėjo penktadaliu, LR Statistikos departamento duomenimis 2011–2016 m. šis rodiklis sumažėjo 4,8 proc. (žr. 2 pav.).

2 pav. Gyventojų tankumo pokytis Šakių mieste 2011-2016 m.

Apskaičiuota pagal LR Statistikos departamento duomenis ir miestų plotus

Gyventojų tankumo mažėjimą lėmė gyventojų skaičiaus mažėjimas Šakių mieste, kaip ir visoje Lietuvoje. Vertinant savivaldybės gyventojų kaitą pagal gyvenamąją vietą, pastebima, kad Šakių mieste neigiamos gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijos šiek tiek švelnesnės negu visoje savivaldybėje. Savivaldybės gyventojų skaičius nuo 2011 iki 2015 m. sumažėjo 7 proc., Šakių miesto - 5 proc. (SI 1). Palyginimui, kitų savivaldybės miestų - Gelgaudiškio ir Kudirkos Naumiesčio - gyventojų skaičius sumažėjo apie 6 proc., o kaimiškųjų vietovių - beveik 8 proc. Tačiau per ilgesnį 2006-2015 m. laikotarpį Šakių miesto gyventojų skaičius nuo 6401 sumažėjo iki 5727, t.y. 10,5 proc.

Lyginant gyventojų skaičiaus kitimą Marijampolės apskrities, savivaldybės ir miestų mastu nuo 2010 m., Šakių mieste stebimas vienas mažesnių gyventojų skaičiaus mažėjimo tempas (8,8 proc., mažesnis tik Kalvarijos mieste), kai tuo tarpu savivaldybėje gyventojų sumažėjo 10 proc., apskrityje 10,8 proc. Tačiau Šakių mieste vis tiek išlieka didesni nei bendri Lietuvos gyventojų mažėjimo tempai (Lietuvoje nuo 2010 m. gyventojų skaičius sumažėjo 8,1 proc.)(žr. 3 lent.).

3 lentelė.

Gyventojų skaičiaus kitimas Marijampolės apskrities miestuose 2010-2016 m.

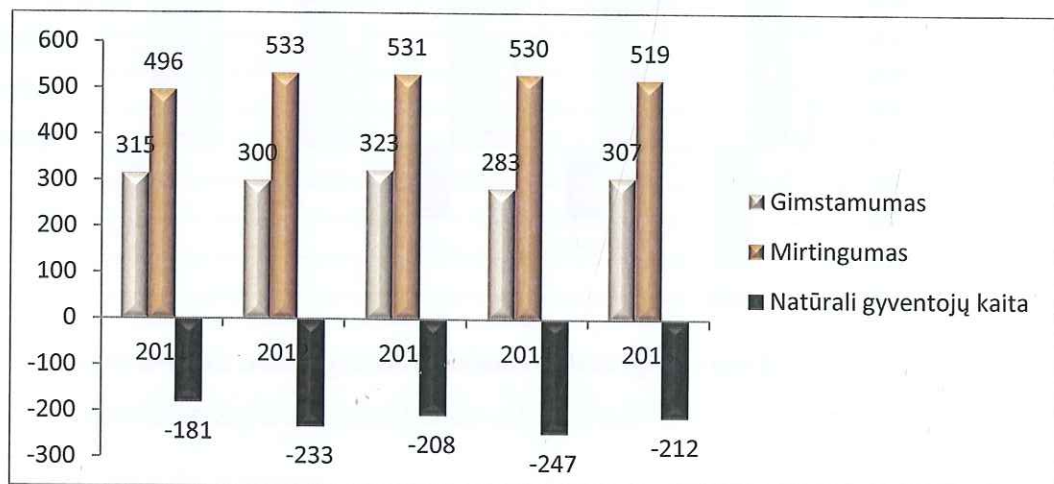
Teritorija	Gyventojų skaičius metų pradžioje							Proc.pokytis
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016-2010
Marijampolė	42667	41206	40332	39542	38846	38345	37619	-11,8%
Šakiai	6139	6016	5982	5845	5773	5727	5597	-8,8%
Kalvarija	4590	4477	4399	4375	4349	4290	4226	-7,9%
Kazlų Rūda	6942	6639	6526	6346	6342	6228	6155	-11,3%

Vilkaviškis	11949	11603	11375	11177	11038	10814	10580	-11,5%
Lietuvos Respublika	3141976	3052588	3003641	2971905	2943472	2921262	2888582	-8,1%
Šakių r. sav.	35507	32590	32026	31402	30861	30321	32590	-8,2%
Marijampolės apskritis	167143	162205	159273	156455	154084	151793	149125	-10,8%

LR Statistikos departamento duomenys

Galima daryti išvadą, kad Šakių rajono demografiniai rodikliai atspindi neigiamas visos Lietuvos demografines tendencijas, tačiau negatyvios tendencijos ryškesnės negu šalyje, nors ir švelnesnės nei rajone ar didesniuose apskrities miestuose. 2011-2015 m. nepastebimos ir natūralios gyventojų kaitos gerėjimo tendencijos, pateikiamos Statistikos departamento Šakių r. savivaldybės lygmeniu (nesant miesto duomenų, laikoma, kad savivaldybės duomenys atspindi miesto tendencijas).

Natūrali gyventojų kaita Šakių r. savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, yra neigiama. Šakių r. savivaldybėje natūrali neigiama gyventojų kaita buvo gana nemaža (2014 metais -247, per 2015 m. vienuolika mėnesių -212) ir galėjo ženkliai prisidėti prie gyventojų skaičiaus mažėjimo (SI 2) (žr. 3 pav.). Apskirtyje per 2015 11 mėn. natūrali gyventojų kaita pasiekė -736.

3 pav. Natūrali gyventojų kaita Šakių r. sav. 2011-2014 m.

Statistikos departamento duomenys

Lyginant 2011-2014 m. gyventojų kaitos rodiklius 1000-iui gyventojų galima pastebėti, kad Šakių r. savivaldybėje gimstamumas yra mažesnis už mirtingumą, kaip ir Marijampolės apskrityje bei visoje Lietuvoje. Tai ir lemia neigiamą gyventojų kaitą, kuri Šakių r. savivaldybėje yra didesnė nei apskrityje ir šalyje, kadangi tūkstančiui gyventojų tenka daug daugiau mirčių ir dažnai mažiau gimimų (žr. 4 lentelė).

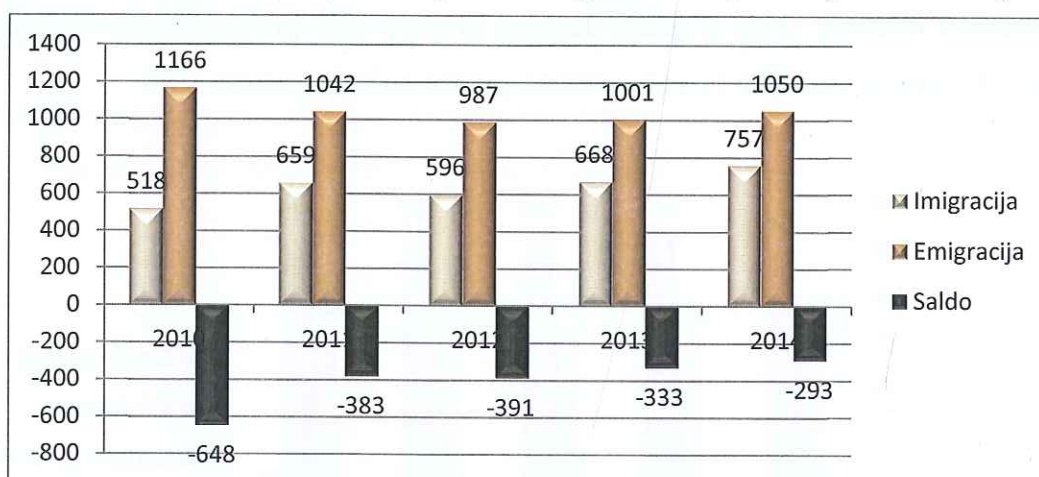
Bav

Gyventojų kaita 1000 gyventojų (2011-2014 m.)

	Gimstamumas				Mirtingumas				Natūrali gyventojų kaita			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	9,92	10,14	10,06	10,32	13,44	13,63	13,97	13,68	-3,53	-3,49	-3,91	-3,36
Marijampolės apskritis	9,78	9,92	10,00	9,85	13,98	14,44	15,19	15,08	-4,20	-4,52	-5,18	-5,24
Šakių r. sav.	9,69	9,37	10,3	9,2	15,3	16,7	16,9	17,2	-5,61	-7,33	-6,6	-8,00

Statistikos departamento duomenys

Gyventojų skaičiaus mažėjimą, senstančią visuomenę nulemia ir migracija. Galima pastebėti, kad nemažą Šakių miesto VVG teritorijos tendencijas atspindinčiam rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus mažėjimui darė gana didelė emigracija. Migracijos saldo 2010-2014 m. Šakių r. savivaldybėje buvo neigiamas (SI 3), tačiau pastebima gana ženkli jo mažėjimo tendencija (žr. 4 pav.).

4 pav. Migracijos rodikliai Šakių r. sav. 2010-2014 m.

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

2014 m. vidutinis kasmet atvykstančiųjų skaičius, palyginus su 2010 m., išaugo apie 30 proc. Galima daryti išvadą, kad gyventojų grįžimas į rajoną spartėja, o išvykimo rodikliai stabilizavosi, beveik neauga. Tačiau lyginant su kitomis apskrities savivaldybėmis reikia pastebėti, kad kol Šakių r. savivaldybėje emigracijos tempai stabilizuojasi, kai kuriose kitose emigracijos tempai mažėja (pvz. Marijampolės sav. tarptautinė migracija sumažėjo 21,8 proc., Kalvarijos – 23,4 proc. per 2011 m. – 2014 m. laikotarpį).

Šakių miesto VVG teritorijos gyventojų amžiaus rodikliai yra geresni palyginus su rajono savivaldybės rodikliais, tačiau atrodo vidutiniškai kitų apskrities miestų kontekste, nors ir yra artimiausi šalies rodikliams. Lyginant su kaimyninėmis apskrities savivaldybėmis rajone pati

Bar

mažiausia vaikų iki 15 metų, t.y potencialios būsimos darbo jėgos, procentinė dalis - 16 proc., nors ji ir aukštesnė už Lietuvos rodiklį. Darbingo amžiaus gyventojų dalies rodikliu savivaldybė atsilieka nuo šalies, apskrities ir kaimyninių savivaldybių. Atitinkamai, visas šias išvardintas teritorijas Šakių savivaldybė lenkia pagal pensinio amžiaus gyventojų procentinę dalį. Šakių miesto gyventojų amžiaus struktūroje yra daugiau darbingo amžiaus asmenų (64 proc.) ir tai yra didesnis rodiklis nei šalyje (61,8 proc.) ar apskrityje (62 proc.) (ST 1), tačiau, lyginant su kitais apskrities miestais, Šakiuose darbingo amžiaus gyventojų dalis bendrame gyventojų skaičiuje yra mažesnė nei Marijampolėje ir Kazlų Rūdoje, norsir didesnė nei Kalvarijoje ir Vilkaviškyje. Vaikų iki 15 m. dalis bendrame gyventojų skaičiuje atspindi bendrą šalies rodiklį (15,8 proc. Šakiuose, 15,7 proc. Lietuvoje), o pensinio amžiaus gyventojų dalies rodiklis, nors ir mažesnis nei šalyje, tačiau yra vienas didesnių tarp Marijampolės apskrities miestų (žr. 5 lent.).

5 lentelė.

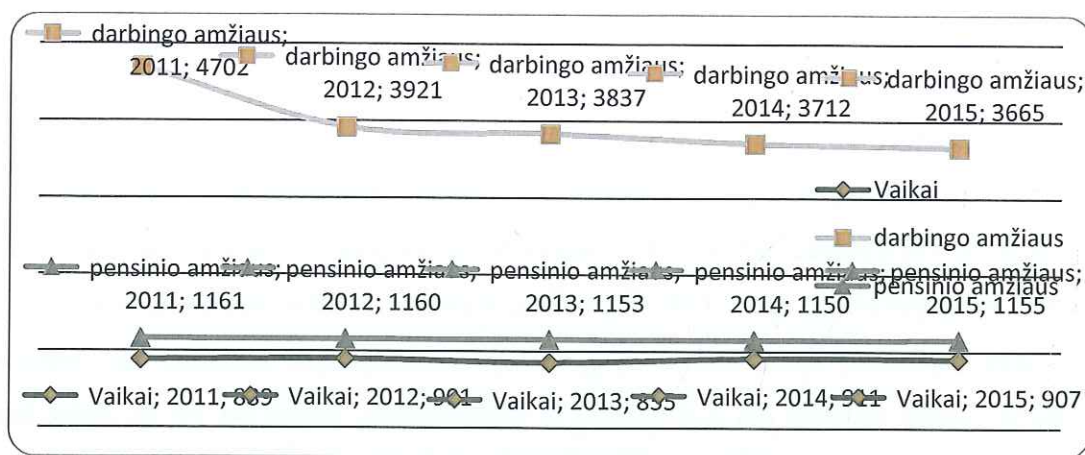
Šakių miesto gyventojų amžiaus struktūra 2015 m.

Teritorija / Gyventojai pagal amžiaus grupes	Iš viso pagal amžių	Iš jų:			Proc. nuo bendro gyventojų skaičiaus		
		0-15 m. amžiaus	Darbingo amžiaus	Pensinio amžiaus	0-15 m. amžiaus	Darbingo amžiaus	Pensinio amžiaus
Lietuvos Respublika	2 943 472	463 251	1 820 517	659 704	15,7%	61,8%	22,4%
Marijampolės apskritis	151 793	25 253	94 104	34 727	16,6%	62,0%	22,9%
Šakių r. sav.	30 861	4 941	18 400	7 520	16,0%	59,6%	24,4%
Marijampolė	38 345	6 014	25 706	6 625	15,7%	67,0%	17,3%
Vilkaviškis	10 814	1 622	6 770	2 422	15,0%	62,6%	22,4%
Kazlų Rūda	6 228	999	4 016	1 213	16,0%	64,5%	19,5%
Šakiai	5 727	907	3 665	1 155	15,8%	64,0%	20,2%
Kalvarija	4 290	769	2 696	825	17,9%	62,8%	19,2%

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių Šakių iesto VVG teritorijoje atskleidžia, kad vaikų ir pensinio amžiaus gyventojų dalys miesto gyventojų struktūroje labai skiriasi, todėl čia labai akivaizdi visuomenės senėjimo tendencija.

Darbingo amžiaus asmenų skaičius Šakių miesto VVG teritorijoje nuo 2011 m. tik mažėja (sumažėjo 15,6 proc.), pensinio amžiaus gyventojų skaičius išlieka didžiausią dalį užimančių gyventojų struktūroje pagal amžių (SI 4), tuo tarpu vaikų skaičius auga labai nežymiai (2 proc. nuo 2011 m.)(žr. 5 pav.).

5 pav. Gyventojų skaičiaus pagal amžiaus grupes kitimas 2011-2014 m.

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Demografinės senatvės koeficientas, t.y. rodiklis, atskleidžiantis pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičių, tenkantį šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus, grėsmingai auga ir tampa Šakiams socialinės įtampos priežastimi, nes nulemia vis prastesnes užimtumo perspektyvas (SI 5). 2015 m. šis rodiklis Šakių rajone sudarė 146, o, palyginimui, Kalvarijos sav. 110, Marijampolės - 118, Vilkaviškio - 137, Marijampolės apskrityje - 128, Lietuvos Respublikoje - 129. Nuo 2010 iki 2015 m. demografinis senatvės koeficientas Šakių savivaldybėje išaugo nuo 130 iki 146, t.y. 12 proc.

Augimo tendenciją atspindi ir išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas, kuris parodo pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičių, tenkantį šimtui 15–64 metų amžiaus gyventojų. Šakių rajone 2011-2013 m. jis sudarė 33, 2014-2015 m.- 32. Šakių mieste, palyginus su visa rajono savivaldybe, rodiklis šiek tiek geresnis, bet nuo 2011 m. vyrauja aiški jo didėjimo tendencija – išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas išaugo 5,5 proc. nuo 29,3 iki 30,9, o tai liudija senstančią miesto bendruomenę (SI 6) (žr. 6 lentelė).

6 lentelė.

Šakių miesto gyventojų procentinis pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2011-2015 m. ir išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas

Metai	Gyventojų skaičius	Iš viso pagal amžių	Gyventojai pagal amžiaus grupes, proc. nuo bendro gyventojų skaičiaus			Išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas
			Vaikai	Darbingo amžiaus	Pensinio amžiaus	
2011	6016	skaičius	889	3966	1161	29,3
		procentinė dalis	14,7	66	19,3	
2012	5982	skaičius	901	3921	1160	29,6
		procentinė dalis	15	65,6	19,4	
2013	5845	skaičius	855	3837	1153	30
		procentinė dalis	14,7	65,6	19,7	
2014	5773	skaičius	831	3792	1150	30,3
		procentinė dalis	14,4	65,6	20	
2015	5727	skaičius	836	3736	1155	30,9
		procentinė dalis	14,6	65,2	20,2	

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Nors daugelio miestų rodikliai palankesni nei kaimiškųjų vietovių, Šakių miesto išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas aukštesnis už bendrą šalies (28,0), apskrities rodiklį (29,0), taip pat už Marijampolės (25,8), Kazlų Rūdos (30,2) ir Kalvarijos (30,6) savivaldybių rodiklius, aukštesnis išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas yra tik Vilkaviškyje (35,8).

Išliekant darbingo amžiaus asmenų skaičiaus mažėjimo tendencijoms Šakių miesto VVG teritorijoje, ir toliau vyraujant visuomenės senėjimo tendencijom, nedidėjant gimstamumui, Šakiuose augs socialinių paslaugų ir paramos poreikis.

Pozityviau demografinę situaciją Šakių miesto VVG teritorijoje apibrėžia 14-29 metų jaunimo dalis bendrame gyventojų skaičiuje, kuri yra aukštesnė nei šalies vidurkis (ST 2). Šios amžiaus grupės atstovai – potencialūs verslo, darbo vietų kūrėjai, įvairių iniciatyvų, bendradarbiavimo, savanorystės skatintojai ir dalyviai. Šakių r. savivaldybėje 2015 m. gyveno 6741 jaunas (14- 29 metų) žmogus, tai sudarė 22,2 proc. visų savivaldybės gyventojų, Šakių mieste jauni žmonės sudaro 20,9 proc. visų miesto gyventojų (žr. 7 lentelė). Šių gyventojų dalis nuo 2014 m. beveik nepasikeitė, kaip ir kituose apskrities miestuose. Daugiau jaunų gyventojų nei Šakių miesto VVG teritorijoje gyvena tik Kalvarijos mieste, Marijampolėje ir Kazlų Rūdoje jie sudaro panašią, tačiau šiek tiek mažesnę gyventojų dalį, o Vilkaviškio miestetikių gyventojų dalis yra daugiau nei 1 proc. mažesnė.

7 lentelė.

Gyventojų struktūra pagal amžių Marijampolės apskrities miestuose 2014-2015 m.

Teritorija	0-13 m. gyventojų dalis		14-29 m. gyventojų dalis		30-64 gyventojų dalis		65+ m. gyventojų dalis	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Lietuvos miestuose	13,5%	13,5%	20,8%	20,6%	47,7%	47,1%	18,0%	18,7%
Marijampolės apskritis	13,7%	13,7%	21,6%	21,5%	45,9%	45,8%	18,8%	19,0%
Kalvarija	15,0%	15,0%	21,3%	21,7%	44,2%	44,1%	19,5%	19,2%
Kazlų Rūda	14,4%	13,8%	20,6%	20,6%	46,6%	46,0%	18,4%	19,5%
Marijampolė	13,4%	13,5%	21,0%	20,7%	48,7%	48,5%	16,9%	17,3%
Šakių r. sav.	13,2%	12,9%	22,0%	22,2%	44,0%	44,0%	20,8%	20,8%
Šakiai	13,2%	13,2%	21,0%	20,9%	45,9%	45,7%	19,9%	20,2%
Vilkaviškis	13,0%	12,9%	19,5%	19,5%	45,8%	45,1%	21,8%	22,4%

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Strategijos rengimo metu įvardintos tikslinės grupės:

1. socialinę atskirtį patiriantys Šakių miesto gyventojai;
2. ekonomiškai neaktyvūs darbingi gyventojai;
3. darbingi gyventojai, kuriems (ar kurių šeimoms) pagal Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą yra teikiama socialinė parama;
4. Šakių miesto jauno verslo subjektų atstovai ir darbuotojai.

2. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė

2.1. Teritorijos vystymosi poreikių ir galimybių analizė

Šakių miesto VVG teritorijos geografinė padėtis yra specifiška tuo, kad ji yra nemažai nutolusi nuo apskričių centrų, ji yra laikoma periferine pasienio teritorija. Šios teritorijos nekerta svarbios automagistralės, tranzitiniai keliai, nėra geležinkelio linijų. Visos savivaldybės teritorijoje, įskaitant ir miesto VVG, ypatingas dėmesys skiriamas gilią tradicijas turinčiam žemės ūkiui, maža kitokių paslaugų paklausa ir pasiūla.

Demografinių rodiklių analizė atskleidė, kad Šakių miesto VVG teritorijoje gyvenanti miesto bendruomenė sensta, neauga gimstamumas, didėja neigiama natūrali gyventojų kaita. Teigiamomis tendencijomis galima laikyti augančią ir taip jau nemažą darbingo amžiaus gyventojų dalį, įskaitant ir jaunimą. Tačiau esant nemažam darbingo amžiaus asmenų skaičiui, teritorijoje iškyla grėsmė didėti nedarbui, jei neaugs darbo vietų pasiūla arba darbingo amžiaus gyventojai neturės pakankamos kvalifikacijos esamoms darbo vietoms užpildyti.

Senstant visuomenei auga socialinių paslaugų poreikis bendruomenėje, darbingo amžiaus gyventojams tenka išlaikyti vis daugiau senyvo amžiaus žmonių: didėja pensijų fondas, sparčiai plečiasi medicininės priežiūros ir specialaus socialinio aptarnavimo poreikis. Grėsmę atsidurti socialinėje atskirtyje patiria daugiau asmenų.

Tokia grėsmė kyla dėl nepakankamų pajamų, negalios ar vienišumo, emigravus artimiesiems, dėl šeimos narių patiriamų problemų ir kitų priežasčių. Vertinant socialinės atskirties grėsmės mastą, analizuojamos tokios tikslinės grupės kaip socialinės rizikos šeimos ir vaikai, socialines pašalpas gaunantys, skurde gyvenantys asmenys.

Socialinė rizika apima veiksnius, dėl kurių asmenys patiria ar kyla pavojus patirti socialinę atskirtį: suaugusiųjų socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti vaikus stoka ar nebuvimas; vaikų visapusiško fizinio, protinio, dvasinio, dorovinio vystymosi ir saugumo sąlygų neužtikrinimas; psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta; smurtas; įsitraukimas ar polinkis įsitraukti į nusikalstamą veiką; piktnaudžiavimas narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis, alkoholiu, priklausomybė nuo azartinių lošimų, alkoholio; elgetavimas, valkatavimas, skurdas ir benamystė; motyvacijos dalyvauti darbo rinkoje stoka ar nebuvimas. Socialinės rizikos šeimų ir jose gyvenančių vaikų skaičius savivaldybėje stabiliai mažėja, tačiau ši tendencija nesutampa su situacija Šakių miesto socialinės rizikos šeimų įskaitoje. Jeigu 2011 m. mieste gyveno apie 14 proc. tokių savivaldybės šeimų, tai 2015 m. Šakių mieste gyvenančių problematiškų šeimų dalis išaugo iki 21 proc. nuo visų savivaldybės probleminių šeimų (SI 7), irtikėtina, kad Šakių mieste socialinės rizikos šeimose, skaičiuojant nuo bendro tokių šeimų skaičiaus, gyvena apie 70 vaikų. Per 2015 m. socialinės rizikos šeimų įskaitoje buvo įtraukta 32 šeimos, auginančios vaikus. Iš jų dėl girtavimo, psichotropinių medžiagų vartojimo į

šià įskaità buvo įrašytos 24 šeimos, dėl socialinių įgūdžių stokos – 8 šeimos, dėl psichologinės, fizinės ar seksualinės prievartos prieš vaikus – 2 šeimos, dėl kitų priežasčių – 6 šeimos (žr. 8 lentelė).

8 lentelė.

Socialinės rizikos šeimų ir vaikų apskaitos duomenys Šakių savivaldybėje ir mieste 2011-2015 m.

	2011	2012	2013	2014	2015
I.Socialinės rizikos šeimų skaičius savivaldybėje	217	209	188	169	155
a.Vaikų skaičius šiose šeimose	459	432	420	382	350
b. Iš jų, šeimų, gyvenančių Šakių mieste, skaičius	30	34	29	28	32
I.1.Iš jų, įrašytos į įskaitą dėl girtavimo, psichotropinių medžiagų vartojimo	154	148	135	120	109
1.a.Vaikų skaičius šiose šeimose	333	309	307	272	248
1.b.Iš jų, šeimų, gyvenančių Šakių mieste, skaičius	24	27	24	22	24
I.2.Iš jų, įrašytos į įskaitą dėl socialinių įgūdžių stokos	50	51	46	43	38
2.a.Vaikų skaičius šiose šeimose	99	98	94	91	83
2.b.Iš jų, šeimų, gyvenančių Šakių mieste, skaičius	4	5	5	6	8
I.3.Šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl psichologinės, fizinės ar seksualinės prievartos prieš vaikus	3	3	2	2	2
3.b.Iš jų, šeimų, gyvenančių Šakių mieste, skaičius	1	1	0	0	0
I.4. Šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl kitų priežasčių	10	7	5	4	6

Šaltinis: SPIS duomenų vitrinų modulis

Šakių r. savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos tarnybos (toliau VTAT) duomenimis, 2015 m. gruodžio mėn. socialinės rizikos šeimų Šakiuose buvo 17, jose gyveno 41 vaikas. Duomenų skirtumai atsiranda dėl to, kad SPIS duomenys pateikiami skaičiais per atitinkamus metus, o savivaldybės VTAT nurodo tikslų šeimų skaičių tam tikrai datai. Šeimos į įskaitą nuolat įtraukiamos ir iš jos išbraukiamos. Dažniausia įtraukimo priežastis – suaugusių šeimos narių girtavimas. Socialinės rizikos šeimos ir jose gyvenantys vaikai atsiduria socialinėje atskirtyje, jiems reikalingos socialinės paslaugos, priežiūra, socialinių įgūdžių mokymas. Daugelyje šių šeimų vyrauja nedarbas, ekonominiai nepritekliai, girtavimas, vaikų nepriežiūra, apleista buitis, nemaži išsiskolinimai už komunalines paslaugas, socialinių poreikių netenkinimas. Savo elgesiu, neturėdami darbo bei pakankamų pajamų, tėvai neužtikrina vaikų socialinio išprusimo. Socialinės paslaugos, Šakių r. savivaldybės socialiniame plane pateikiamais duomenimis nėra suteikiamos pakankamai (SI 8) dėl mažos socialinių darbuotojų finansinės motyvacijos, didelio darbo krūvio, mažo nevyriausybinių organizacijų įsitraukimo (SI 9). Nurodoma, kad Šakių mieste Socialinių paslaugų centre socialinė pagalba, apimanti tarpininkavimo, informavimo bei konsultavimo paslaugas, socialinių įgūdžių ugdymą, pagalbą perkant produktus ir tvarkant finansinę apskaitą, 2014 m. buvo teikiama 4 šeimoms, kuriose gyvena 12 vaikų.

Daugėjant pensinio amžiaus bei neįgalių gyventojų, stokojančių artimųjų pagalbos, kuriems reikalinga valstybės skiriama socialinė pagalba, paslaugos į namus, Šakių socialinės pagalbos centras teikia tokias paslaugas atsižvelgiant į individualius asmens interesus ir poreikius, nuolat vertinant teikiamų socialinių paslaugų veiksmingumą asmens (šeimos) galimybėms ir gebėjimams rūpintis asmeniniu gyvenimu. Įvertinus kliento savarankiškumą ir asmens poreikį socialinėms paslaugoms, yra teikiamos tokios paslaugos: buto tvarkymas, asmens higienos ir priežiūros paslaugos, maisto pirkimas ir ruošimas, buto nuomos, komunalinių mokesčių mokėjimas, gydytojo iškviatimas, nupirkimas vaistų, skalbimas, patalynės keitimas, ūkinių darbų organizavimas ir kitos paslaugos. Nurodoma, kad 2014 m. pabaigoje pagalbos namuose ir dienos socialinės globos paslaugos į namus buvo teikiamos 175 asmenims (visos savivaldybės mastu). Vidutiniškai vienam socialinio darbuotojo padėjėjui tenka 4 paslaugos gavėjai.

Socialinės rizikos šeimų vaikai kartu su socialines pašalpas gaunančių, nepasiturinčių šeimų vaikais turi galimybes lankyti vaikų dienos centrus. Šakių miesto VVG teritorijoje veikia tik vienas toks vaikų dienos centras – VšĮ „Gelbėkit vaikus“ Šakių padalinys (ST 3). Dienos centrą 2016 m. pradžioje lanko 30 vaikų, iš jų – 26 šakiečiai. Tokių centrų finansavimas remiasi projektine veikla, kurios pagrindinis rėmėjas yra Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Vaikų dienos centruose teikiamos tokios paslaugos kaip maitinimo organizavimas, psichologinis konsultavimas (individualūs pokalbiai), sociokultūrinės paslaugos (laisvalaikio paslaugos, teikiamos siekiant išvengti socialinių problemų, mažinant socialinę atskirtį), socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, asmens higienos įgūdžių ugdymas ir palaikymas, pagalba ruošiant pamokas, bendradarbiavimas su mokytojais ir socialiniais pedagogais, individualus darbas su tėvais ir kitais šeimos nariais. Tokių paslaugų suteikiama tiek, kiek gaunama finansavimo, prioritetai skiriami maitinimo ir priežiūros organizavimui, bendravimui, sociokultūrinėms ir užimtumo veikloms – taupoma.

Šakių r. savivaldybės neįgalių asmenų skaičius auga, darbingo amžiaus neįgaliųjų skaičius išlieka stabilus, nustatoma daugiau didelių ir vidutinių specialiųjų poreikių (žr. 9 lentelė).

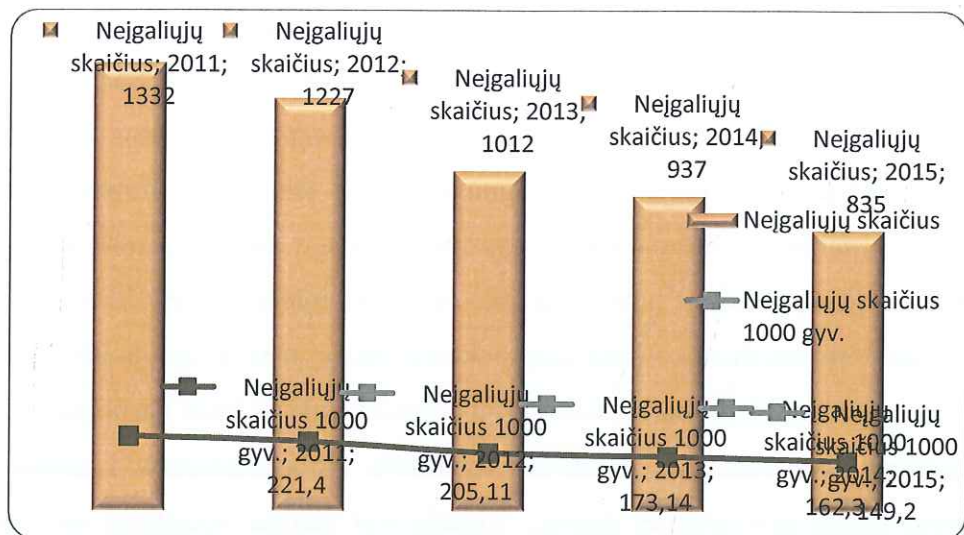
9 lentelė.

Neįgaliųjų asmenų skaičius Šakių savivaldybėje

Rodiklio pavadinimas	2013 m.	2014 m.
Neįgalių gyventojų skaičius	5181	5361
Iš jų:		
Darbingo amžiaus neįgaliųjų skaičius	2663	2663
Neįgalių vaikų skaičius	145	149
Neįgalūs pensinio amžiaus asmenys, kuriems nustatytas:		
Didelių specialiųjų poreikių lygis	889	1030
Vidutinių specialiųjų poreikių lygis	1375	1410
Nedidelių specialiųjų poreikių lygis	109	109

Šaltinis: Šakių r. savivaldybės socialinių paslaugų planas

Neįgaliųjų skaičius savivaldybėje auga, o Šakių mieste šis skaičius mažėja (žr. 6 pav.). (SI 10).

6 pav. Neįgaliųjų skaičiaus kaita Šakių mieste

Šakių r. savivaldybės administracijos duomenys

Analizuojant papildomai Šakių r. savivaldybės pateiktus duomenis apie Šakių seniūnijoje, kurios teritorija iš dalies sutampa su Šakių miesto VVG teritorija, apie neįgalius vaikus, galim apstebėti, kad 2015 m. šių vaikų skaičius yra sumažėjęs, tačiau iki 2014 m. jis buvo gana stabilus ir didesnis (žr. 10 lentelę).

10 lentelė.

Neįgalių vaikų skaičius Šakių seniūnijos teritorijoje 2011-2014 m.

	2011	2012	2013	2014	2015
Neįgalieji iki 18 metų	56	56	52	55	47
Iš jų:					
Sunkus neįgalumas	8	7	5	5	5
Vidutinis neįgalumas	30	30	27	27	25
Lengvas neįgalumas	18	19	20	23	17

Šaltinis: Šakių r. savivaldybės Socialinės paramos skyrius

Gelgaudiškio „Šaltinio“ specialiojo ugdymo centro dienos neįgaliųjų užimtumo centrą lanko 12 vaikų, iš jų – 5 šakiečiai, nes negauna pakankamai kvalifikuotos pagalbos Šakiuose. Jie kasdien vežiojami į Gelgaudiškį. Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus pateikiamais duomenimis, Šakių Varpo mokykloje mokosi 117 specialiųjų poreikių mokinių. Šis skaičius yra išaugęs nuo 2013 m., kai tokių vaikų buvo 77.

Sutrikusio intelekto žmonių bendrijos „Šakių Viltis“ pateikiamais duomenimis, jai priklauso 178 nariai, iš jų 98 asmenys su negalia ir 80 jų šeimos narių, 50 asmenų su negalia bei 29 jų šeimos nariai gyvena Šakiuose. Nurodoma, kad 2014 m. į bendriją įstojo 7, 2015 m. – 12 naujų narių. Per 2016 m. pirmą mėnesį jau įstojo 5 nauji nariai. 2015 m. mirė 3 nariai, išstojusių iš organizacijos nebuvo. 6 organizacijos nariai, gyvenantys Šakių mieste, lanko ir paslaugas gauna Šakių ir Gelgaudiškio „Šaltinio“ dienos užimtumo centruose.

[Signature]

Organizacijos narių skaičius auga, daugiau asmenų pareiškia poreikį dalyvauti NVO veiklose, gauti socialines ir kitas paslaugas, tačiau šių organizacijų finansavimas nėra didelis. 2016 m. organizacijos nurodė lėšų poreikį, siekiantį 187,8 tūkst. Eurų, tačiau patenkintas buvo tik 41 proc. prašytos paramos sumos, t.y. 57,6 tūkst. eurų (žr. 11 lentelė).

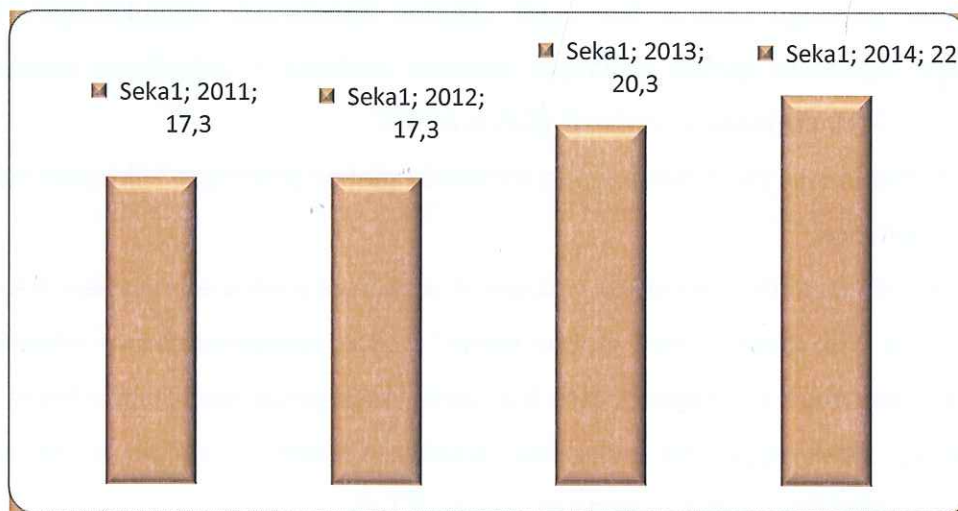
11 lentelė.

Šakių r. savivaldybės neįgaliųjų reabilitacijos programos lėšos, 2016 m.

Eil.Nr.	Pareiškėjo pavadinimas	Suma pagal PVAK rekomendacijas, eurai
1	Šakių rajono neįgaliųjų draugija	16011
2	Viešoji įstaiga Kauno ir Marijampolės regionų aklujų centras	5800
3	Šakių rajono žmonių su negalia sąjunga.	16460
4	Šakių rajono sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija	4305
5	Viešoji įstaiga Šakių vaikų globos namai	4485
6	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šakių viltis“	5905
7	Diabeto klubas „Linelis“	4660
	Iš viso:	57626
	Suma, kurios prašė pareiškėjai	187794

Šaltinis: Šakių r. sav. Administracijos direktoriaus 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymas Nr. AT-1398

Šakių r. savivaldybėje vidutinis darbo užmokestis 2014 m. III ketvirtį sudarė 80 proc. šalies vidurkio, o 2015 m. III ketvirtį – jau tik 73 proc. šalies atlyginimų vidurkio. Kartu su aukštesniais už šalies vidurkį nedarbo rodikliais tai lemia aukštesnį skurdo rizikos lygį savivaldybėje. Lietuvoje 2014 m. skurdo rizikos lygis sudarė 19 proc., o Šakių mieste – 22 proc. (žr. 7 pav.). Nuo 2011 m. skurdo rizikos lygis išaugo net 4,7 procentiniais punktais (SI 11).

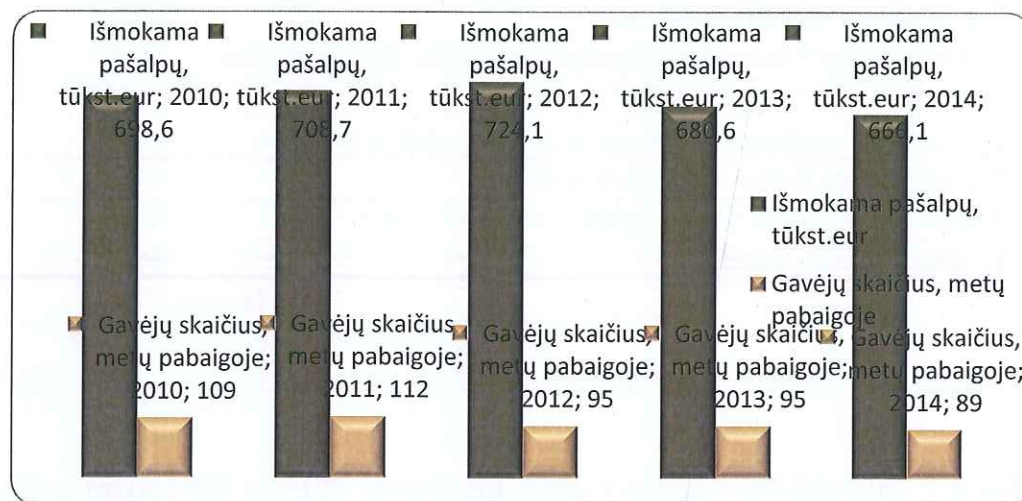

7 pav. Skurdo rizikos lygio kaita Šakių mieste, 2011-2014 m.

Šakių r. savivaldybės administracijos duomenys

Socialinės paramos skyriaus duomenimis, Šakių seniūnijoje (kurios teritorija iš dalies sutampa su Šakių miesto VVG teritorija) 2015 m. gruodžio mėn. 340 asmenų gavo socialines pašalpas, o 76 dirbo

visuomenei naudingus darbus, 109 pašalpų gavėjai buvo registruoti prie Šakių savivaldybės. Visiems šiems pašalpų gavėjams gruodžio mėn. išmokėta 24600 Eur. Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius skiria ir apskaičiuoja apie 30 pavadinimų įvairių išmokų: socialinės pašalpos, kompensacijos, išmokos vaikams, išmokos nukentėjusiems asmenims, šalpos išmokos neįgaliems asmenims iš vaikystės ir neturintiems darbo stažo, kompensacijos daugiavaikėms motinoms ir kt. Šių pašalpų gavėjų skaičius ir jiems išmokamos sumos mažėja (žr. 8 pav.).

8 pav. Išmokamų pašalpų sumos pokytis 2010-2014 m., tūkst.eur

Šakių r. savivaldybės administracijos duomenys

Pagalbos į namus paslaugas ir dienos socialinės globos paslaugas namuose teikia Šakių socialinių paslaugų centras bei UAB „Dalių Zaleskienės ambulatorija“. Paslaugas gauna 174 asmenys. Ilgalaikės globos paslaugas pensinio amžiaus ir neįgaliems asmenims teikia VšĮ Šakių parapijos „Vaikų ir jaunimo centras“ globos namai.

Asmenims su psichikos negalia socialinės globos paslaugos teikiamos valstybiniuose socialinės globos namuose.

Socialinės globos paslaugas vaikams iš socialinės rizikos šeimų teikia 4 šeimynos, jos globoja 40 vaikų. Prie VšĮ „Šakių vaikų globos namai“ veikia neįgaliųjų dienos užimtumo centras sutrikusio intelekto asmenims (10 asmenų, kiek šiuo metu yra pageidaujančių), prie Šakių „Berželio“ mokyklos - lavinamoji klasė neįgaliems mokyklinio amžiaus vaikams (3 vaikai) ir specialiųjų poreikių turinčių vaikų ikimokyklinio ugdymo grupė (4 vaikai) (ST 4).

Savo nariams socialines paslaugas teikia Šakių rajono žmonių su negalia sąjungos Šakių dienos centras, Vilkaviškio vyskupijos Caritas neformalus padalinys Šakių dekanato Caritas centras, Šakių rajono neįgaliųjų draugija, Šakių rajono sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šakių viltis“, asociacija „Šakių rajone cukralige sergančių klubas „Linelis“, asociacija „Anoniminių alkoholikų klubas“, VšĮ „Kauno ir Marijampolės regionų aklujų

Rao

centro Šakių rajono filialas“, asociacija „Šakių bendraamžių psichologinės paramos centras“, fondas „Šakių bendruomenės centras“(ST 4).

Įvairias užimtumo ir socialinės paramos iniciatyvas palaiko ir organizuoja Šakių atviras jaunimo centras, VšĮ „Mano Šakiai“, VšĮ „Mano skveras“, Šakių šeimų asociacija, VšĮ „Vaikystės akademija“, VšĮ Šakių sporto klubas „Audra“, Šakių automobilių sporto klubas ir kt. (ST 4)

Nuo 2013 m. Šakiuose veikia labdaros valgykla, kurios veiklą organizuoja VšĮ Šakių vaišnavų kultūros centras. Šiuo metu maitinimas organizuojamas apie 70 asmenų kasdien, tačiau pagerinus įrangą, būtų galimybė suteikti maitinimo paslaugas 100 nepasiturinčių asmenų. Šiuo metu organizacija neturi galimybės nuvežti maisto tiems stokojantiems asmenims, kurie negali patys atvykti (dėl neįgalumo, amžiaus ar kitų aplinkybių), tačiau turint galimybę nuomotis transportą ir įsigyti reikalingą įrangą, maistas galėtų būti išvežiojamas ne mažiau kaip 10 asmenų (toks šuo metu įvertintas poreikis).

Darbo rinkos ir verslumo situacija

Šakių r. savivaldybėje užimtų gyventojų skaičius nedidėja nuo 2013 m. (10,5 tūkst. asmenų). Lietuvos ir Marijampolės apskrities mastu blogą situaciją Šakių savivaldybėje liudija užimtumo lygis – rodiklis, išreiškiamas pasirinktos amžiaus grupės užimtų gyventojų ir to paties amžiaus visų gyventojų skaičiaus santykiu. Remiantis statistikos departamento pateikiama informacija išskaičiuotas darbingo amžiaus gyventojų užimtumo lygis akivaizdžiai rodo, kad Šakiuose jis itin žemas- tik 57,1 proc., (SI 12) kai, tuo tarpu, Kazlų Rūdos savivaldybėje- 80,8 proc., apskrityje - 66 proc., o Lietuvoje - 72,5 proc. (žr. 12 lentelę).

12 lentelė.

Užimtumo lygis pagal administracinę teritoriją 2014 m.

Rodiklis/ administracinė teritorija	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis	Kalvarijos sav.	Marijampolės sav.	Kazlų Rūdos sav.	Šakių sav.	Vilkaviškio sav.
Darbingo amžiaus gyventojai	1820517	94104	6999	37055	7552	18400	24098
Užimti gyventojai	1319000	62100	4900	26300	6100	10500	14400
Užimtumo lygis	72,5	66	70	71	80,8	57,1	59,8

Šaltinis: Statistikos departamentas

Registruotų bedarbių skaičius pakankamai stabilus ir sudaro 10,7 proc. darbingo amžiaus gyventojų (žr. 13 lentelė). Tendencija nuo 2010 m. rodo mažėjimą (ST 5), kas susiję su gerėjančia ekonomikos situacija lyginant su pokriziniais metais ir, nemaža dalimi, vis dar nemažėjančia emigracija iš rajono.

13 lentelė.

Užimtumo ir nedarbo rodiklių dinamika Šakių r. savivaldybėje

Rodiklis/ metai	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Užimtųjų skaičius, tūkst.	9,7	10	10,2	10,5	10,5	n.d.*
Registruotų bedarbių skaičius, tūkst.	2,8	2,5	2,5	5,4	2,1	2,0
Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.	14,3	12,9	13	12,7	11,5	10,7
Vidutinis nedarbo pašalpos gavėjų skaičius, tūkst.	n.d.*	n.d.	n.d.	0,38	0,35	0,43

* n.d. nėra duomenų

Šaltinis: Statistikos departamentas

Marijampolės teritorinės darbo biržos duomenimis, 2015 m. gruodžio mėn. Šakių savivaldybė įeina į skaičių tų savivaldybių, kuriose nedarbo lygis aukštesnis už šalies vidurkį. Šakių seniūnijos (kartu su miestu) nedarbo rodikliai geresni, bet jie taip pat aukštesni už šalies, Marijampolės teritorinės darbo biržos apimamos teritorijos, taip pat Marijampolės miesto nedarbo rodiklius (žr. 14 lentelę). Nuo 2013 m. iki 2015 m. lapkričio mėn. išaugo ir vidutinis nedarbo pašalpos gavėjų skaičius nuo 0,38 tūkst. iki 0,43 tūkst. (žr. 14 lentelę).

14 lentelė.

Nedarbas pagal administracinę teritoriją, 2015 m.

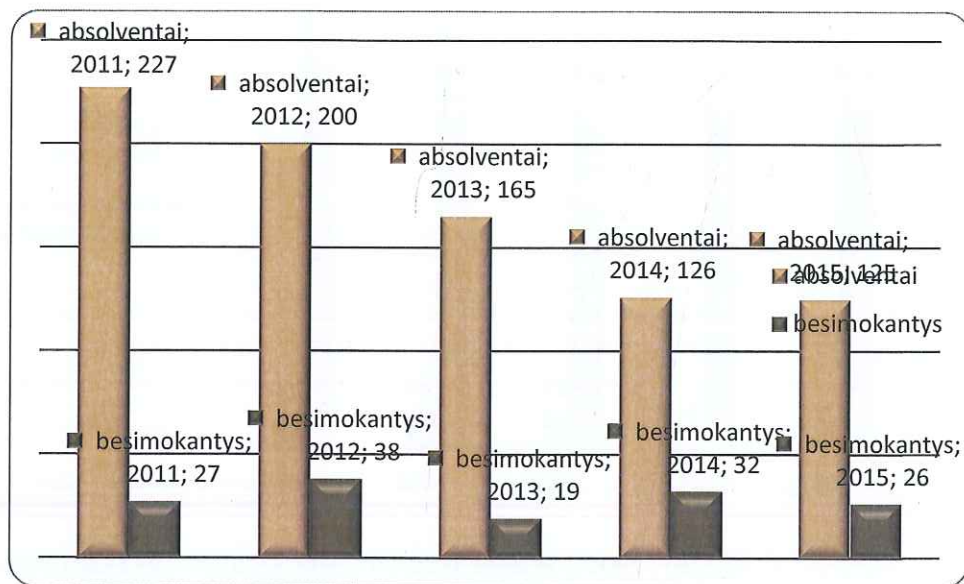
Teritorija/ rodiklis	Registruotų bedarbių dalis nuo darbingo amžiaus gyventojų, proc.	
	2015 m. gruodžio mėn.	2015 m. vidurkis
Lietuvos Respublika	9	8,73
Marijampolės TDB teritorija	10,7	10,29
Šakių r. savivaldybė	11,3	10,69
Šakių seniūnija su miestu	9,2	8,6
Vilkaviškio miestas	9,5	9,09
Kalvarijos seniūnija su miestu	14,7	13,86
Kazlų Rūdos seniūnija su miestu	9,8	9,97
Marijampolės miestas	8,3	7,75

Šaltinis: Marijampolės teritorinė darbo birža

Sugretinus Šakių r. savivaldybės užimtumo ir registruoto nedarbo rodiklius paaiškėja, kad daugiau nei 30 proc. darbingo amžiaus gyventojų nepriklauso nei vieniems, nei kitiems, todėl galima daryti išvadą, kad yra neaktyvūs. Įvertinant situaciją rajono versle, kai vis labiau ima trūkti kvalifikuotų ir motyvuotų darbuotojų, nors ir registruojamas nedarbas, akivaizdu, kad būtent neaktyvūs gyventojai sudaro tą potencialą, kuris gali padėti išspręsti susidariusią problemą. Marijampolės teritorinės darbo biržos Šakių skyriaus duomenimis, nuo 2015 m. pradžios iki gruodžio 10 dienos nutraukta paieškų 63 asmenims, gyvenantiems Šakių mieste, be teisės registruotis darbo biržoje 6 mėn. (SI 13). Jie taip pat, preliminariais duomenimis, tapo neaktyviais gyventojais.

Neaktyviais darbo rinkoje laikomi ir asmenys, įregistruoti Darbo Biržoje, tačiau besimokantys bendrojo lavinimo mokyklose, profesinio rengimo centruose ar aukštojo mokslo įstaigose. Tokių

bedarbių Šakių miesto teritorijoje gyvena 26 (SI 13) (2014 m. jų buvo 32, tačiau 2013 – tik 19) (žr. 9 pav.).

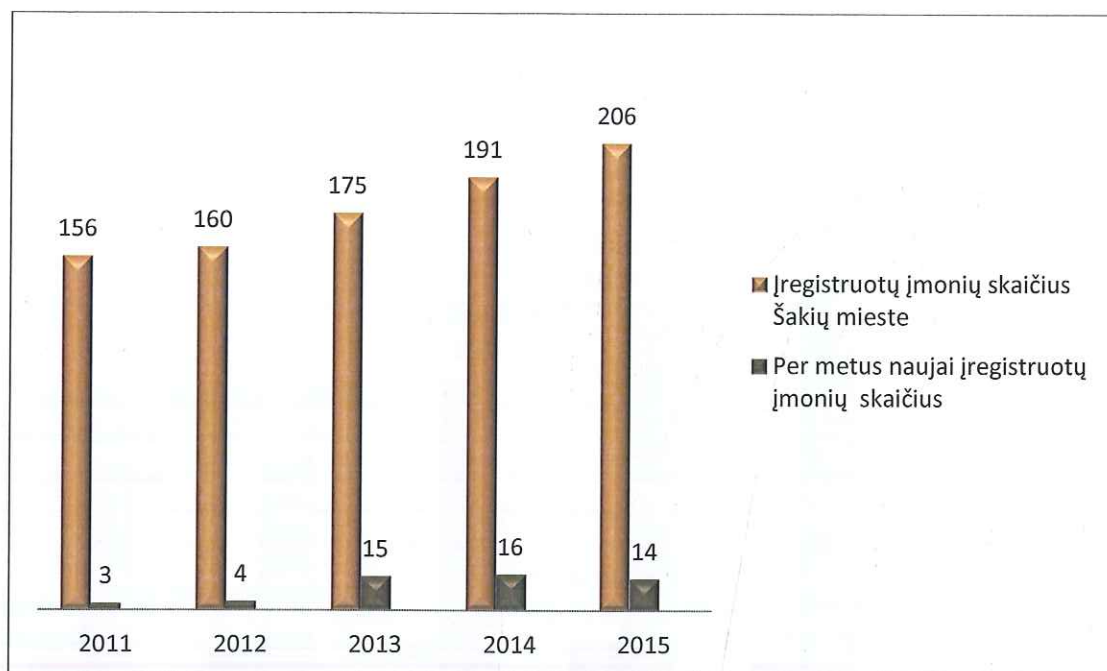

9 pav. Absolventų ir besimokančių asmenų, registruotų Darbo biržoje skaičius, 2011-2015 m.

Šaltinis: Marijampolės teritorinės darbo biržos duomenys

Besimokančių asmenų, besiregistruojančių Darbo biržoje, skaičius nuo 2014 m. sumažėjo, tačiau jis išlieka panašus kasmet, tai rodo, kad nedidelė dalis studijuojančio jaunimo ieško darbo Šakių mieste. Po mokslų grįžtančių ir besiregistruojančių Darbo biržos Šakių skyriuje absolventų skaičius mažėja – nuo 2011 m jis sumažėjo 45 proc., nuo 2014 m. beveik nebepakito. Šie skaičiai atskleidžia, kad nedidelė dalis jaunimo, baigę mokslus ketina likti ir lieka gyventi ir dirbti Šakiuose.

Ekonominė aplinka Šakių mieste ir visoje savivaldybėje yra nepakakamai palanki verslui kurtis ir plėtotis. Integruotų teritorijų vystymo programoje teigiama, kad Šakių rajono savivaldybėje – mažas gyventojų verslumo lygis. Šakių verslo centro duomenimis, Šakiuose 2015 m. pabaigoje veikė 206 įmonės. Nuo 2011 m. Šakiuose įregistruotų įmonių skaičius augo (žr. 10 pav.)(ST 6).

10pav. Šakių mieste įregistruotos įmonės 2011-2015 m.

Šaltinis: Šakių verslo informacijos centras

Beje, augo ir Šakių rajone įregistruotų ūkio subjektų bei įmonių skaičius. Nuo 2014 m. pradžios iki 2016 m. pradžios registruotų ūkio subjektų skaičius Šakių rajono savivaldybėje padidėjo 2,85 proc. Bet neramina, jog veikiančių ūkio subjektų skaičius sumažėjo 10 proc. Nors 2015 metais registruotų įmonių skaičius 1000-iai gyventojų Šakių rajone siekia 18, o Šakių mieste netgi gerokai daugiau- 33, tačiau veikiančių įmonių skaičiai visiškai kitokie. Nuo 2013 m., kai, Statistikos departamento duomenimis, veikiančių įmonių tūkstančiui gyventojų Šakių rajone teko 9,7, iki 2015 m. šis rodiklis išaugo iki 11. Bet tai tik apie 60 proc. visų registruotų įmonių. Tai rodo, kad 40 proc. įregistruotų įmonių veikos nevykdo, jų verslo pradžia susidūrė su sunkumais. Tikėtina, kad šioms įmonėms sava laikė verslo parama duotų teigiamų paskatų sėkmingai vykdyti veiklą.

Skaičiuojant verslumo indeksą pagal Lietuvos Laisvosios rinkos instituto metodiką, jis yra lygus veikiančių ūkio subjektų skaičiui, tenkančiam 1000-iai gyventojų. Šakių rajone 2016 m. sausio 1 d. šis indeksas buvo 15,2, kai Lietuvoje, Statistikos departamento duomenimis, 2015 m. pradžioje šis indeksas siekė 31,8, t.y. dvigubai daugiau nei Šakių rajone metais vėliau.

2015 m. Šakių r. sav. savarankišką veiklą vykdė 1209 asmenys, iš jų pagal individualios veiklos pažymą savarankišką vykdė 549 asmenys, pagal verslo liudijimą – 660 (žr. 15 lentelė). Per 2015 metus buvo įregistruotos 184 naujos individualios veiklos, bet 29 iš jų išregistruotos. Palyginimui, 2014 m. įregistruota 191 veikla su pažyma, bet per 2014 - 2015 m. iš jų išregistruota 92. Šakių verslo informacijos centro surinktais duomenimis, per dvejus metus asmenų, pradėjusių veiklą su individualios veiklos pažyma net 33 proc. ją nutraukė vienerių – dvejų metų bėgyje, tai rodo, kad pradedantiems verslą su individualios veiklos pažyma taip pat kyla nemažai problemų, veikla dažnai

Ba

neilgalaikė, todėl nedaro didesnės įtakos miesto ir rajono socialinei raidai, užimtumui ir pan. Valstybinė mokesčių inspekcijos Šakių poskyrio duomenimis, Šakių rajone 2013 m. su verslo liudijimais dirbo 597 asmenys, 2014 m. – 664, o 2015 m. – 660 žmonių. Didžioji dalis verslo liudijimų, VMI duomenimis, buvo įsigyti su mokesčio nuolaida, tai rodo, kad didelę dalį verslo liudijimų įsigyja bedarbiai arba neįgalumą turintys žmonės. Naujai pradedantys ekonominę veiklą fiziniai asmenys, iki tol buvę neaktyvūs, strategijos dėka greičiau ir sėkmingiau įsilietų į Šakių verslo rinką.

15 lentelė.

Ūkio subjektų dinamika Šakių rajone 2013-2015 metais

	2013	2014	2015
Registruota naujų ūkio subjektų	75	39	40
Iš jų, ne verslo įmonės	10	13	12
Iš jų, perregistruota kitais adresais	40	-	3
Išregistruota, likviduota	5	1	18
Bankrutavo	-	-	1
Asmenys, dirbantys su verslo liudijimu**	597	664	660

** VMI duomenimis

Šaltinis: Šakių verslo informacijos centras

Vidutinis darbo užmokestis bruto 2015 m. III ketvirtį rajone buvo 538,8 Eur, tuo pačiu metu Lietuvoje – 735,1 Eur. 2014 m. rajono atlyginimų vidurkis sudarė 80 proc. šalies atlyginimų vidurkio, o 2015 m. ši dalis sumažėjo iki 73 proc. nuo šalies atlyginimų vidurkio. Neabejotinai maža vienas darbuotojui tenkanti pridėtinė vertė lemia mažesnius atlyginimus ir mažesnę darbo pasiūlą, kas tampa viena rimčiausių problemų tikintis verslo investicijų rajone. Statistikos departamento duomenimis, vidutinis samdomų darbuotojų skaičius rajone 2015 m. III ketvirtį buvo 6007, nuo 2014 m. to paties laikotarpio jis sumažėjo 155 darbuotojais. Iš šio dirbančiųjų skaičiaus verslo sektoriuje dirba 2896, t.y. mažiau kaip pusė. Verslo įmonės į savivaldybės biudžetą 2014 m. sumokėjo 40 proc. viso į jį surenkamo gyventojų pajamų mokesčio. Stipresnis verslas garantuotų didesnę verslo mokesčių dalį.

Prastą ekonomikos ir verslo situaciją rajone didele dalimi lemia nepakankamos investicijos. Jų lygis žemas tiek palyginus su Lietuvos, tiek su apskrities investicijų lygiu. Nors 2006 – 2013m. laikotarpiu materialinių investicijų apimtys, tenkančios vienas gyventojui, savivaldybėje augo, tačiau 2013 m. pabaigoje vienas savivaldybės gyventojui teko 920 Eur materialinių investicijų – mažiau nei vienas regiono gyventojui (1014 Eur) ir vienas šalies gyventojui (1776 Eur). 2014 m. Šakių rajone investicijos vienas gyventojui sumažėjo iki 602 Eur, o Lietuvoje išaugo iki 1900 Eur. Užsienio investicijų pritraukimas yra svarbus ekonominio augimo rodiklis, tačiau tiesioginių užsienio investicijų srautai Šakių rajono savivaldybėje yra labai silpni. 2013 m. vienas gyventojui tenkančios tiesioginių užsienio investicijų apimtys savivaldybėje siekė 425 eurų ir buvo dvigubai mažesnės nei vidutiniškai regione (852 Eur) ir 9,6 karto – nei šalyje (4072 Eur).

Bloga investicijų situacija lemia, kad 2016 m. Šakių savivaldybės verslo plėtros programai skiriamos lėšos atitenka investicijų pritraukimo strategijos kūrimui. Pradedančiojo verslo konsultavimui įvairiais, o ypač verslo plėtros klausimais, išteklių nepakaks. Vėl „Versli Lietuva“, pradėsianti vykdyti verslumo skatinimo projektą „Konsultantas LT“, subsidijuos tokių paslaugų teikimą įmonėms, veikiančioms iki 1 metų, plėtros klausimais – įmonėms, veikiančioms nuo 1 iki 3 metų. Tačiau pagal šį projektą į paramą negalės pretenduoti fiziniai asmenys, pradėsiantys dirbti tiek su verslo liudijimais, tiek su individualios veiklos pažymomis. Be to, paramos verslo pradžia negaus ir asmenys, dar neįregistravę įmonės, besirenkantys verslo modelį, jo organizavimo formą ir pan. Šios paramos įsisavinimą labai apsunkins tai, kad jaunos, tik veiklą pradėjusios įmonės, norinčios gauti konsultacijas iš nacionaliniame verslo konsultantų tinkle užsiregistravusių konsultantų, turės už paslaugas susimokėti, o tik po to pretenduoti į išlaidų kompensavimą (SI 14). Todėl tikėtina, kad miesto plėtros strategija galėtų ženkliau, operatyviau ir rezultatyviau prisidėti prie verslumo skatinimo Šakiuose.

Tiriant verslo subjektų poreikį verslo konsultacijoms, mokymams, finansinei ir kitai paramai per portalą www.anketos.lt buvo platinama anketa. Į ją sulaukta 30 atsakymų. 17 atsakiusiųjų savo ekonominę veiklą vykdo būtent Šakių mieste (57 proc.), dar 7 respondentai – Šakių rajone, o kitų įmonių veiklos geografija platesnė. Platinant nuorodą į anketą, ypač akcentuotas dėmesys jaunoms įmonėms, siekiant išsiaiškinti problemas, su kuriomis susidūrė neseniai kūręsi jaunas verslas. Į kvietimą pasidalinti patirtimi ir kilusiomis problemomis kuriant verslą atsiliepė 6 įmonės iki vienerių metų, 7 gyvuojančios iki dvejų metų ir 9, veikiančios nuo dvejų iki penkerių metų. Todėl galima teigti, kad anketos atsakymai atspindi jaunam verslui Šakiuose būdingas problemas, nes į anketą atsakė net 73 proc. įmonių, kurios egzistuoja trumpiau nei penkeri metai, t.y. verslo augimo požiūriu dar yra pradedančios. Daugiau kaip pusė – 16 apklaustųjų ieškojo paramos pradėdami verslą, dar 8 svarstė tokią galimybę, bet ją nepasinaudojo. Tai leidžia spręsti, kad padidintos paramos verslui galimybės galėtų paskatinti ją pasinaudoti mažiausiai 80 proc. pradedančiųjų verslininkų, taip palenvinant verslo pradžią. 60 proc. apklaustųjų teigia pasinaudoję konsultacijomis verslo pradžios klausimais, bet tik 13 proc. sulaukė konsultacijų verslo plėtros klausimais (SI 15). 7 iš 30 respondentų naudojos finansine parama įrangos įsigijimui, kurią Šakių rajono savivaldybėje teikia smulkaus ir vidutinio verslo plėtros fondas. Tačiau maksimali fondo parama siekia 3000 eurų tiek jaunimo verslo idėjai įgyvendinti, tiek įrangos įsigijimui kompensuoti. Dar mažesnė – 1000 eurų suma gali būti skiriama įmonėms papildomai steigiančioms naujas darbo vietas. Šakių verslo klubas, nuolat analizuojantis verslo plėtros rajone galimybes, mano, kad verslo pradžia tai yra akivaizdžiai per menka suma, kad duotų pakankamą impulsą sėkmingai verslo pradžia. Fondo paramos galimybes riboja jam skiriama savivaldybės biudžeto dalis, kuri 2015-2016 metais tesudaro 14480 eurų kasmet. 2014 m., skirtingai negu ankstesniais ir vėlesniais metais, fondui buvo skirta didesnė nei 20 tūkstančių eurų suma. Tačiau

blogėjantis biudžeto surinkimas, finansinės drausmės reikalavimai savivaldybei neleidžia didinti paramos verslui per fondą. Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros fondą administruojančio Šakių verslo informacijos centro duomenimis, per 2012- 2015 metus į fondą įrangos kompensavimui arba jaunimo verslo idėjos įgyvendinimui paramos kreipėsi 45 asmenys. Tik 5 iš jų buvo suteikta maksimali galima jų prašyta parama (SI 16) (žr. 16 lentelė).

16 lentelė.

Šakių rajono Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros fondo parama

		2012	2013	2014	2015
Kreipėsi į SVVPF paramos įrangai įsigyti	asmenys	10	11	15	9
	Prašyta suma, Eur	60671,14	62062,45	195358,6	78022,22
Gavo paramą	asmenys	9	9	13	8
	Gauta suma, Eur	6003,82	7066,73	12080,05	11700,00
Gavo maksimalią paramą	asmenys	-	-	-	3
	Proc. nuo visų prašiusių	-	-	-	30
Kreipėsi į SVVPF jaunimo verslo idėjai įgyvendinti	asmenys	-	3	4	1
	Prašyta suma, Eur	-	8688,6	11584,8	3000,00
Gavo paramą	asmenys	-	1	2	1
	Gauta suma, Eur	-	1448,1	2896,2	3000,00
Gavo maksimalią paramą	asmenys	-	-	-	1
	Proc. nuo visų prašiusių	-	-	-	100

Šaltinis: Šakių r. savivaldybės informacija

Dėl įvairių priežasčių (verslo konsultacijų, mokymų stokos, nepakankamo finansinio rėmimo) net 40 proc. apklaustųjų teigia, kad nesulaukė jokios paramos. Tuo tarpu, atsakydami į klausimą, kokia parama galėtų palengvinti verslo pradžią ar paskatinti jų verslo plėtrą, 12 respondentų nurodo konsultacijas verslo pradžios klausimais, 12- konsultacijas verslo plėtros klausimais. Nuo 10 iki 15 respondentų nurodo, kad jiems būtų reikalingi ir naudingi verslo plėtros, darbų ir priešgaisrinės saugos bei buhalterinės apskaitos mokymai, informaciniai renginiai verslo pradžios klausimais. Nei vienas respondentas nenurodė, kad yra tekę dalyvauti mainuose „verslas verslui“ arba mentorystės veiklose, bet kad tokia parama jiems būtų naudinga, ja naudotusi, nurodo atitinkamai 12 ir 9 apklausti jaunieji verslininkai. Beveik pusė apklaustųjų nurodo, kad jiems aktuali patalpų problema, jie naudotusi galimybe išsinuomoti dirbtuves arba biurą. 26 iš 30, t.y. 87 proc. apklaustųjų, atsako, kad finansinė parama įrangos įsigijimui palengvintų jų verslo pradžią ir plėtrą.

Galima daryti išvadą, kad naujo verslo steigimasis nuolatos auga. Per 2011-2015 metus registruotų įmonių skaičius Šakių mieste išaugo 32 proc., bet kadangi Statistikos departamento duomenys rodo, kad tik apie 40 proc. rajone įsisteigusių įmonių vykdo veiklą, akivaizdu, jog naujo

verslo steigimuisi ir plėtrai būtina sudaryti prielaidas, suteikiant pagalbą priemonėmis savarankiško verslo kūrimuisi ir konkrečiomis tikslinėmis konsultacijomis, mokymais.

2.2.SSGG analizė

Stiprybės Nr.	STIPRYBĖS
1.	Didelis darbingo amžiaus gyventojų skaičius (ST 1)
2.	Didelė jaunimo (14-29 m.) dalis bendrame gyventojų skaičiuje(ST 2)
3.	Yra nevyriausybinių sektoriaus organizacijų teikiančių socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims (ST 3, ST 4)
4.	Mažėjantis bedarbystės lygis (ST 5)
5.	Augantis įmonių skaičius (ST 6)
Silpnybės Nr.	SILPNYBĖS
1.	Mažėja gyventojų skaičius dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos ir vidaus bei tarptautinės migracijos (SI 1, SI 2, SI 3)
2.	Senstanti visuomenė, didelis socialinę atskirtį patiriančių asmenų(pensinio amžiaus, neįgalių, socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų) skaičius (SI 4, SI 5, SI 6, SI 7, SI 10)
3.	Nepilnai patenkinamas socialinių paslaugų poreikis dėl per mažo nevyriausybinių sektoriaus organizacijų įsitraukimo į socialinių paslaugų teikimo procesą (SI 8, SI 9)
4.	Augantis skurdo rizikos lygis (SI 11)
5.	Didelis skaičius neaktyvių darbingų asmenų (SI 13)
6.	Esamos ir planuojamos viešosios paslaugos verslui daugiausia nukreiptos į juridinius asmenis, nepakanka konsultacijų verslo plėtros klausimais (SI 14, SI 15, SI 16)
7.	Žemas užimtumo lygis (SI 12)
Galimybės Nr.	GALIMYBĖS
1.	Stiprėjantis nevyriausybinių sektoriaus organizacijų vaidmuo plečiant socialinių paslaugų teikimą socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms, remiant bendruomenines iniciatyvas, leis įgyvendinti novatoriškus sprendimus socialinėje srityje
2.	Valstybės politika dėl pensinio amžiaus vėlinimo, vyresnio amžiaus asmenų skaičiaus didėjimas atskleis augančias vyresnio amžiaus žmonių galimybes ilgiau dalyvauti visuomeninėje ir ekonominėje veikloje, augs jų įnašas į ekonominę ir socialinę teritorijos vystymąsi.
3.	Didėjančios teigiamos nuostatos dėl reemigracijos, spartėjantis gyventojų grįžimas į Šakių rajoną, stabilizavęsi išvykimo rodikliai
Grėsmės Nr.	GRĖSMĖS
1.	Didėjantys demografinės senatvės ir išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientai tampa Šakiams socialinės įtampos priežastimi, nes nulemia vis prastesnes užimtumo perspektyvas.
2.	Išliekant esamoms demografinėms tendencijoms Šakių miesto VVG teritorijoje, augs socialinių paslaugų ir paramos poreikis.
3.	Nemažėjanti emigracija, didesnis vyresnio amžiaus asmenų, vienišų ir neįgalių asmenų skaičius, aštrėjanti alkoholizmo ir smurto problema, auganti socialinės

	rizikos jaunimo grupė didins socialinių paslaugų poreikį, skatins paramos gavėjų mentalitetą ir mažins aktyvių bendruomenės narių dalį.
4.	Dėl augančios konkurencijos ir globalizacijos versle smulkiam vietos verslui tampa vis sudėtingiau konkuruoti nediegiant modernių veiklos metodų ir partnerysčių.
5.	Dėl nemažam darbingo amžiaus asmenų skaičiui, gali didinti nedarbą, jei neaugs darbo vietų pasiūla arba darbingo amžiaus gyventojai neturės pakankamos kvalifikacijos esamoms darbo vietoms užpildyti.
6.	Neskiriant pakankamai dėmesio NVO sektoriaus institucinių, administracinių gebėjimų ugdymui nebus galima pasinaudoti ES programų teikiamomis galimybėmis.

2.3. Atitikimas strateginiams dokumentams

Šakių miestas Marijampolės regiono plėtros tarybos sprendimu 2014 m. gruodžio 15 d. „Dėl tikslinių ir susietų teritorijų Marijampolės regiono integruotos teritorijos vystymo programoje“ Nr. 51/8S pripažintas Marijampolės regiono integruotos teritorijos vystymo programos susieta teritorija. Šakių miesto vietos veiklos grupės rengiama Šakių miesto vietos plėtros strategija prisideda prie Marijampolės regiono integruotos teritorijos vystymo programos tikslo „Didinti užimtumą Marijampolės regione“ uždavinio „Sudaryti sąlygas kurti gerai apmokamas, į aukštą pridėtinę vertę orientuotas darbo vietas“.

Šakių miesto vietos plėtros strategija atitinka Marijampolės regiono plėtros plano 2014–2020 metams, patvirtinto Marijampolės regiono plėtros tarybos 2013 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. 51/8S-46 „Dėl Marijampolės regiono plėtros plano 2014–2020 metams patvirtinimo“, 1 prioriteto – Žmogus ir visuomenė, 1.03 tikslą – „Didinti gyventojų gerovę ir socialinę aprėptį bei ugdyti sveiką gyvenseną“ ir 1.03.01. uždavinį – „Siekti vaiko ir šeimos gerovės“, 1.03.02. uždavinį – „Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą, ugdyti sveikos gyvensenos savimone“.

Šakių miesto vietos plėtros strategija orientuojama į socialinės įtraukties didinimą, į bendruomenės veiklas įtraukiant socialiai pažeidžiamų asmenų grupes, jų aktyvumo visuomenėje didinimą, skurdo mažinimą, užimtumo didinimą, pasitelkiant vietos bendruomenės, verslo ir vietos valdžios sąveiką. Atsižvelgiant į 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu“ 8.6 investicinio prioriteto „Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ strategija tikslingai orientuojama į socialinių paslaugų plėtojimą siekiant socialinės integracijos, neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimą, smulkiojo verslo skatinimą.

2.4. Vietos plėtros teritorijos poreikiai

Atlikus Šakių miesto VVG teritorijos ir gyventojų analizę, konsultuojantis su miesto bendruomenei ir NVO, atlikus verslo įmonių apklausą, buvo išskirti konkretūs teritorijos bendruomenės poreikiai. Socialinės atskirties mažinimo problematika paaiškėjo bendraujant su mieste veikiančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis, analizuojant jų veiklas ir ribotumus. Verslo subjektų atsakymai į anketos klausimus atskleidė, kad dėl įvairių priežasčių (verslo konsultacijų, mokymų stokos, nepakankamo finansinio rėmimo) didelė dalis verslininkų (net 40 proc. apklaustųjų) teigia, kad nesulaukė jokios paramos, kuri konsultacijų verslo pradžios ir verslo plėtros klausimais (po 12 apklaustųjų), verslo plėtros, darbų ir priešgaisrinės saugos bei buhalterinės apskaitos mokymų, informacinių renginių (10 - 15 apklaustųjų) forma būtų palengvinusi jų verslo pradžią ar paskatinusi plėtrą. „Verslas verslui“ arba mentorystės veiklose nėra dalyvavęs nė vienas iš apklaustųjų verslininkų, tačiau jie mano, kad tokia parama jiems būtų naudinga, ja naudotųsi (atitinkamai 12 ir 9 apklaustųjų). Beveik pusė apklaustųjų nurodo, kad jiems aktuali patalpų problema, jie naudotųsi galimybe išsinuomoti dirbtuves arba biurą. Net 87 proc. apklaustųjų, nurodė, kad finansinė parama įrangos įsigijimui palengvintų jų verslo pradžią ir plėtrą.

Poreikio Nr.	Poreikiai prioritetine tvarka
1.	Socialinę atskirtį patiriančių gyventojų užimtumo bei socialinės įtraukties problemas VVG teritorijoje spręsti savanorystės ir bendruomeninės iniciatyvos principais (Stiprybė 3, Silpnybės 2, 4, Galimybė 1, Grėsmės 1, 2)
2.	Socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimas neįgaliesiems (Silpnybė 3, Galimybė 1, Grėsmė 3)
3.	Konsultacijos verslo pradžios ir plėtros klausimais, mokymai bei priemonių suteikimas siekiant palengvinti verslo pradžią ar paskatinti verslo plėtrą (Stiprybė 5, Silpnybės 5, 6, 7, Galimybė 2, Grėsmės 4, 5)

3. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai bei integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas

3.1. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai

Šakių miesto vietos plėtros strategijos rengimo metu nustatyti tikslai ir uždaviniai, apskaičiuotųjų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai. Strategijos tikslai nustatomi remiantis teritorijos vidinių poreikių (silpnųjų ir stipriųjų) analize, įvertinant turimus išteklius bei sunkinančius išorinės aplinkos veiksnius (galimybes ir grėsmes). Strategijos tikslai ir uždaviniai yra realūs ir įgyvendinami, strategiškai susieti, jų pasiekimo rodikliai išmatuojami. Strategijos tikslų ir uždavinių nustatymui panaudoti stipriųjų, silpnųjų, galimybių ir grėsmių ryšiais, siekiant išspręsti problemas, išreikštas silpnybėmis, išnaudojant galimybes, pasinaudojant stiprybėmis, siekiant išvengti grėsmių ar sumažinti jų poveikį.

Strategijoje nustatytas tikslas, kuriuo siekiama sumažinti socialinę atskirtį ir padidinti neaktyvių darbingų asmenų ir bedarbių užimtumą.

1 TIKSLAS: Įgyvendinant vietos plėtros strategiją, padidinti Šakių miesto bendruomenės socialinę integraciją ir pagerinti jos narių padėtį darbo rinkoje	2018 m.	2022 m.
---	----------------	----------------

Strateginiai ryšiai (sąsaja su SSGG).

Nustatytas 1 tikslas visai strategijai, jo pasiekimui numatant 2 uždavinius. Dėl šios priežasties tikslas formuluojamas plačiai, apimant keleto silpnųjų sprendimą. Tikslas įgyvendinamas leis pasinaudojant stiprybėmis Nr. 3 „Yra nevyriausybinių sektoriaus organizacijų teikiančių socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims“ ir Nr. 5 „Augantis įmonių skaičius“ bei išnaudojant galimybes Nr. 1 „Stiprėjantis nevyriausybinių sektoriaus organizacijų vaidmuo plečiant socialinių paslaugų teikimą socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms, remiant bendruomenines iniciatyvas, leis įgyvendinti novatoriškus sprendimus socialinėje srityje“ ir Nr. 2 „Valstybės politika dėl pensinio amžiaus vėlinimo, vyresnio amžiaus asmenų skaičiaus didėjimas atskleis augančias vyresnio amžiaus žmonių galimybes ilgiau dalyvauti visuomeninėje ir ekonominėje veikloje, auga jų įnašas į ekonominę ir socialinę teritorijos vystymąsi“ prisidėti prie augančio skurdo lygio mažinimo (silpnybė Nr. 4) Tokiu būdu skatinant bendruomenės įsitraukimą į socialinių problemų sprendimą bei sudarant palankias sąlygas verslo vykdymui Šakiuose (grėsmės Nr. 3 ir Nr.4).

Alternatyvūs tikslai ir tikslo pasirinkimo priežastys. Įvertinti alternatyvūs tikslai:

1. Mažinti Šakių miesto gyventojų socialinę atskirtį, skatinant bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumą darbo rinkoje.
2. Mažinti Šakių miesto gyventojų socialinę atskirtį, skatinant smulkaus ir vidutinio verslo iniciatyvas.

Tiek pirma, tiek antra tikslo alternatyvos apriboja socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupių dalyvavimą tikslo įgyvendinimo veiklose, susiaurina pačias veiklas, orientuodama jas tik į gyventojų darbinį užimtumą ir verslumo skatinimą, tačiau neatsižvelgiant į socialinių paslaugų teikimo aspektą, galintį prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo. Todėl pasirinkta tikslo alternatyva „Įgyvendinant vietos plėtros strategiją, padidinti Šakių miesto bendruomenės socialinę integraciją ir pagerinti jos narių padėtį darbo rinkoje“.

Efektro rodikliai ir jų kiekybinis pokytis: • Skurdo rizikos lygis • Užimtųjų gyventojų, tenkančių 1000-iui gyventojų skaičius *Pagal 7 paveikslo duomenis ** Pagal 12 lentelės duomenis	Pradinė reikšmė 22,0 proc.* 57,1**	2022 m. 20,9 proc. 59,9
Rezultato rodikliai ir jų kiekybinis pokytis: • Naujai įregistruotų verslo subjektų skaičius per metus (skaičiuojant paskutinių 3 metų vidurkį) • Socialinės rizikos šeimų skaičius *Pagal 11 lentelės duomenis **Pagal 8 lentelės duomenis	Pradinė reikšmė 25* 64**	2022 m. 28 58
SĄSĄJA SU MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANO IKI 2020 M. TIKSLŲ, UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMU:		
Šis tikslas atitinka Marijampolės regiono plėtros plano 2014-2020 metams tikslams ir uždaviniams: 1.03. Tikslas „Didinti gyventojų gerovę ir socialinę aprėptį bei ugdyti sveiką gyvenseną“ 1.03.01. Uždavinys „Siekti vaiko ir šeimos gerovės“ 1.03.02. Uždavinys „Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą, ugdyti sveikos gyvensenos savimone“.		
SĄSĄJA SU MARIJAMPOLĖS REGIONO INTEGRUOTOS TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMOS 2011-2020 M. TIKSLŲ, UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMU:		
Šis tikslas atitinka Marijampolės regiono integruotos teritorijų vystymo programos 2014-2020 m., patvirtintos LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. rugšėjo 4d. įsakymu Nr. 1V-693, tikslą ir uždavinius:		
1. Tikslas: Didinti užimtumą Marijampolės regione. 1.1. Uždavinys: vystyti urbanistinius centrus Marijampolės, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Šakių ir Vilkaviškio miestuose, skatinant smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą bei didinant viešųjų erdvių ir bendruomeninės infrastruktūros lankomumą ir patrauklumą		
Pogramos rezultato rodikliai: • Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose. • Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose). • BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis.	2022 m. 10 88 78	
1.1. UŽDAVINYS: Didinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų integraciją į visuomenę pasitelkiant savanorius	2018 m.	2022 m.
Strateginiai ryšiai (sąsąja su stiprybėmis ir silpnybėmis bei poreikiais). Šiuo uždaviniu numatoma spręsti SSGG analizėje nurodytą silpnybę Nr. 3 „Nepilnai patenkinamas socialinių paslaugų poreikis dėl per mažo nevyriausybinio sektoriaus organizacijų įsitraukimo į socialinių paslaugų teikimo procesą“. Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų ir ypač jų tėvų socializacija, aktyvus savanorių, nevyriausybinių organizacijų įsitraukimas į užimtumo ir socialinių įgūdžių ugdymo veiklas prisidės prie socialinę atskirtį patiriančių asmenų socializacijos bei socialinių paslaugų plėtros. Uždaviniu siekiama prisidėti prie VVG teritorijos plėtros poreikio Nr. 1 „Socialinę atskirtį patiriančių gyventojų užimtumo bei socialinės įtraukties problemas VVG		

Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio pasirinkimo priežastys. Įvertinti alternatyvūs uždaviniai:

1. Skatinti socialinės rizikos šeimų ir juose augančių vaikų socializaciją, savanorystės principais aktyvinant darbą su socialinės rizikos šeimomis;
2. Skatinti nevyriausybinių sektoriaus organizacijų ir savanorių įsitraukimą į socialinių paslaugų teikimą neįgaliesiems.

Abi uždavinio alternatyvos apriboja ir tikslinių grupių dalyvavimą veiklose ir galimų veiklų vykdymą jas susiaurindama, todėl pasirinkta uždavinio alternatyva „**Didinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų integraciją į visuomenę pasitelkiant savanorius**“.

Produkto rodikliai ir jų kiekybinis pokytis:

- Naujų paslaugų socialinę atskirtį ir skurdą patiriantiems asmenims skaičius
- Asmenų, besinaudojančių labdaros valgyklos teikiamomis paslaugomis, siekiant sumažinti skurdo lygį, skaičius
- Įgyvendintų projektų, susijusių su pabėgėlių integracija, skaičius

*rodiklis „Asmenų, besinaudojančių labdaros valgyklos teikiamomis paslaugomis, skaičius“ yra tiesiogiai susijęs su tikslo efekto rodikliu „Skurdo rizikos lygis“, nes padidėjus asmenų, kurie naudosis labdaros valgyklos paslaugomis, skaičiui, bus mažinamas skurdą patiriančių asmenų skaičius. Labdaros valgyklos paslaugomis ir kitomis socialinėmis paslaugomis naudojasi skurdą patiriantys asmenys, kuriems teikiant naujas socialines paslaugas, mažės jų skurdo lygis.

Pradinė reikšmė

2022 m.

0

1

50

160

0

1

Programos produkto rodikliai:

- BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)
- Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius.

2022 m.

560

9

1.2. UŽDAVINYS:

Skatinti neaktyvių darbingų asmenų užimtumą ir verslumą Šakių mieste

2018 m.

2022 m.

Strateginiai ryšiai (sąsaja su stiprybėmis ir silpnybėmis bei poreikiais).

Šiuo uždaviniu numatoma spręsti SSGG analizėje nurodytą silpnybę Nr. 5. „*Didelis skaičius neaktyvių darbingų asmenų*“. Pagalba neaktyviems darbingiems asmenims per profesinį mokymą, pagalbą įsidarbinat bei priemonių suteikimą verslo ar savarankiškos veiklos leis pagerinti neaktyvių darbingų asmenų užimtumą bei prisidės prie verslumo skatinimo Šakių mieste. Uždaviniu siekiama prisidėti prie VVG teritorijos plėtros poreikio Nr. 3 „*Konsultacijos verslo pradžios ir plėtros klausimais, mokymai bei priemonių suteikimas siekiant palengvinti verslo pradžią ar paskatinti verslo plėtrą*.“ tenkinimo.

Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio pasirinkimo priežastys. Įvertinti alternatyvūs uždaviniai:

1. Skatinti neaktyvaus jaunimo dalyvavimą neformaliojo švietimo ir profesinio mokymo veiklose gerinant jų padėtį darbo rinkoje;
2. Skatinti verslumą, suteikiant priemones verslo pradžiai ar plėtrai.

Uždavinio alternatyva Nr. 1 orientuota tik į konkrečią tikslinę grupę – neaktyvų jaunimą, todėl apriboja kitų tikslinių grupių dalyvavimą veiklose. Alternatyva Nr. 2 orientuota į konkrečią veiklą, t.y. priemonių verslui suteikimą, kas apriboja kitų galimų veiklų vykdymą, todėl pasirinkta uždavinio alternatyva „**Skatinti neaktyvių darbingų asmenų užimtumą ir verslumą Šakių mieste**“.

Produkto rodikliai ir jų kiekybinis pokytis:	Pradinė reikšmė	2022 m.
• Naujai pradėtų verslų dėl BIVP įgyvendintų projektų skaičius	0	24
• Kartu su kito miesto VVG bendrai įgyvendintų BIVP projektų skaičius	0	3
• Savarankišką veiklą pagal individualios veiklos vykdymo pažymą ir verslo liudijimą vykdančių asmenų skaičius	1209*	1269
*Pagal 24-25 puslapiuose pateiktus duomenis		
Programos produkto rodikliai:	2022 m.	
• BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes).	402	
• Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius.	3	

3.2. Integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas

Šakių miesto VVG vietos plėtros strategijoje rengta atsižvelgiant į integruotumo ir inovatyvumo principus. Pagrindiniai taikyti metodai tai principo „iš apačios į viršų“ taikymas bei daugiasektoriškumas.

Rengiant strategiją, apibrėžiant strategijos tikslus, uždavinius ir veiksmus buvo aktyviai konsultuojamasi su miesto bendruomene, verslo ir vietos valdžios atstovais. Tokį strategijos rengimo metodą galima laikyti integruotu ir novatorišku, nes sprendimai buvo priimami ne „iš viršaus į apačią“ principu, tačiau priešingai – „iš apačios į viršų“. Toks trijų pagrindinių mieste veikiančių sektorių atstovavimas ir bendradarbiavimas sudarė sąlygas identifikuoti svarbiausiais, socialinę atskirtį lemiančias, problema. Tuo pačiu atskleidė galimus problemų sprendimo būdus ir sudarė sąlygas apsispręsti dėl strategijos tikslo, uždavinių ir tikslinių grupių.

Šakių miesto vietos veiklos grupė priimdama sprendimus dėl galimų strategijos veiksmų ir tikslinių grupių dalyvavimo konsultavosi su bendruomenėmis ir nevyriausybėmis organizacijomis, bei kitomis organizacijomis, savo veiklą orientuojančiomis į socialinę atskirtį patiriančias gyventojų grupes. Tai buvo novatoriškas ir atviras procesas, nes reikėjo suderinti įvairius pasiūlymus, skirtingus poreikius ir turimas galimybes. Kartu tai leido sujungti skirtingus sektorius ir parodyti jų bendradarbiavimo svarbą, sprendžiant nedarbo ir socialinės atskirties problemas.

Šiuo metu Lietuvoje daugiausiai vyrauja tradiciniai socialinių ir ekonominių problemų sprendimo būdai – socialinę atskirtį ar laikinas socialines ir/ar ekonomines problemas patiriančioms asmenims mokamos įvairios pašalpos ar paskiriamos įvairios kompensacijos (būsto šildymo, vandens ir maitinimo ir pan.). Tačiau šios priemonės sprendžia problemas orientuojantis į trumpalaikio, bet ne į ilgo laikotarpio rezultatus. Tokiu būdu neretai sudaromos prielaidos dar didesnei socialinei atskirčiai, nes asmenys yra „pratinami“ prie pašalpų gavėjų statuso, auga antra ar netgi trečia gyventojų karta,

kurie mato tik tokį pajamų gavimo modelį, kaip valstybės mokamos socialinė spašalpos. Socialinę atskirtį ar laikinas socialines ir/ar ekonomines problemas patiriantys asmenys ir toliau izoliuojami nuo visuomenės ir bendruomeninio gyvenimo.

Tuo tarpu daugelyje pažangesnių Europos valstybių yra siekiama ne finansiškai paremti ar sušelpiti asmenį, patiriantį socialinę atskirtį ar laikinas socialines ir/ar ekonomines problemas, tačiau padėti tokiam asmeniui integruotis į visuomenę ir suteikti pagalbą, kad asmuo pats galėtų užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų. Tam pasitelkiamos informacinės sklaidos priemonės, ugdomi socialinę atskirtį ar laikinas socialines ir/ar ekonomines problemas patiriančių asmenų gebėjimai pasirūpinti savimi ir savo šeimos nariais, skatinama bendrauti su kitais bendruomenės nariais bei aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime.

Būtent į pastaruosius siekius yra orientuota ir Šakių miesto VVG vietos plėtros strategija. Šių siekių strategijoje siekiama pasitelkiant ne konkrečią vieną priemonę, tačiau į socialinių ir ekonominių problemų sprendimą integruojant keletą skirtingų priemonių (pvz. profesiniai mokymai, gerosios patirties perėmimas, savanorystė, savipagalba, užimtumo skatinimas, verslumo skatinimas ir pan.). Dėl šių priežasčių Šakių miesto vietos plėtros strategiją galima laikyti ne tik inovatyvia, tačiau ir integruota.

Šakių miesto VVG strategijoje inovacijos nereiškia kūrimo tokių sprendimų arba priemonių, kurios iki šio nebuvo žinomos ar taikomos. Tačiau strategijoje laikomasi nuostatos, jog didžiulę naudą gali suteikti ir kūrybiškas kitų bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų patirties perėmimas. Svarbu suprasti, jog net pačios efektyviausios priemonės, taikytos vienoje vietovėje, gali neduoti laukiamo rezultato kitoje vietovėje. Taikant priemones svarbiausiai yra įvertinti vietovės ir joje paplitusių problemų specifiką. Ir priešingai net ir nedidelė permaina jau išbandytoje ar net pasenusioje laikyta priemonėje, gali tapti puikia inovacija vietovei, kurioje ji anksčiau nebuvo pritaikyta. Todėl Šakių miesto VVG strategija laikoma inovatyvia dėl miesto bendruomenės įsitraukimo į socialinių problemų sprendimą, kas iki šiol buvo praktiškai išimtinai valstybės prerogatyva.

4. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas

Šakių miesto vietos veiklos grupė rengdama vietos plėtros strategiją, aktyviai diskutavo ir konsultavosi su vietos bendruomenių ir verslo atstovais, su savivaldybės politikais ir savivaldybės administracijos padalinių atstovais, su kitų organizacijų atstovais.

Šakių miesto vietos plėtros strategija buvo viešinama Šakių vietinėje spaudoje: laikraščiuose „Valsčius“ (2015 m. lapkričio 13 d. „Strategijos dėmesys miestui ir verslui“ ir 2016 m. sausio 15 d. „Visuomenininkai ruošiasi naujoms veikloms“, 2016 m. sausio 22 ir 26 d. informacija apie viešą būsimos strategijos kryptį svarstymą) bei „Draugas“ (2015 m. lapkričio 10 d. „Perrinko valdybos narių“. Nuo 2016 m. sausio mėn. pradėjo veikti Šakių miesto vietos veiklos grupės Facebook puslapis, skirtas pasikeitimui informacija ir kaip papildoma galimybė susipažinti su rengiama strategija, bei strategijos viešinimui. Informacija viešinama ir informaciniuose plakatuose, kurie kabo Šakių rajono savivaldybės skelbimų lentoje ir VŠĮ Šakių verslo informacijos centre. Savivaldybės svetainėje www.sakiai.lt pristatytos pagrindinės strategijos kryptys, tikslai ir uždaviniai.

Rengiant strategiją Šakių miesto VVG nariai organizavo susitikimus su tikslinės teritorijos gyventojais, bendruomenių, nevyriausybių organizacijų ir verslo atstovais.

Kvietimai dalyvauti susitikimuose – konsultacijose buvo išsiųsti elektroniniu paštu, o įstaigų ir organizacijų atstovai dar buvo papildomai kviečiami telefonu. Konsultacijos vyko VŠĮ Šakių verslo informacijos centre, konferencijų salėje, adresu Bažnyčios g. 4-101, Šakių m. Į šią įstaigą bet kuriuo metu galėjo kreiptis visi, turintys minčių, idėjų ar tiesiog norintys įvardinti problemas, kurias turi spręsti būsimoji strategija.

Konsultacijoje 2015 m. lapkričio 2 dieną dalyvavo 14 žmonių. Buvo pakviesta 19 organizacijų (el. paštu, telefonu): 1. Šakių rajono savivaldybės Socialinės paramos skyrius; 2. Šakių socialinių paslaugų centras; 3. VŠĮ Šakių vaikų globos namai; 4. VŠĮ Senelių globos namai; 5. Šakių rajono neįgaliųjų draugija; 6. Marijampolės apskrities moterų namai-krizių centras; 7. VŠĮ Šakių rajono filialas Kauno ir Marijampolės regionų aklųjų centras VILTIS; 8. Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šakių viltis“; 9. Šakių diabeto klubas; 10. Anoniminių alkoholikų draugijos Lietuvoje Suvalkijos regionas; 11. VŠĮ „Gelbėkit vaikus“ Šakių vaikų dienos centras; 12. Šakių bendraamžių psichologinės paramos centras; 13. VŠĮ Šakių Vaišnavų kultūros centras; 14. Šakiečių bendruomenė; 15. Šakių seniūnija; 16. Fondas Šakių bendruomenės centras; 17. UAB D.Zaleskienės ambulatorija. 18. Šakių r. sav. visuomenės sveikatos biuras. 19. Šakių r. pedagoginė psichologinė tarnyba.

Susitikimą moderavo VŠĮ Šakių verslo informacijos centro administracijos darbuotojos. Jos išsamiai pristatė vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių nuostatas bei principus, susitikimo dalyviams įvardino remiamas veiklos sritis, vietos plėtros strategijos vertinimo etapus ir kriterijus.

Susitikimo metu taip pat buvo aptarta Šakių miesto vietos plėtros strategijos rengimo metodika ir darbų organizavimo planai. Organizacijų nariai buvo kviečiami aktyviai dalyvauti diskusijoje, siekiant sužinoti, kokios problemos ir galimi jų sprendimo būdai, kokie pasiūlymai, kas bus tinkami pareiškėjai, kokie projektai bus tinkami finansuoti.

2015 m. lapkričio 16 d. VšĮ Šakių verslo informacijos centre, konferencijų salėje, adresu Bažnyčios g. 4-101, Šakių m. įvyko antrasis susitikimas I susitikimą pakviestos 24 organizacijos (el. paštu, telefonu): 1. Marijampolės teritorinė darbo birža, Šakių skyrius; 2. Šakių seniūnija; 3. Šakių atviras jaunimo centras; 4. Zanavykų sąsauka; 5. Šakių rajono moksleivių taryba; 6. VšĮ „Mano Šakiai“; 7. VšĮ Mano skveras; 8. VšĮ „Vaikų ir jaunimo centras“; 9. Klubas „Šakietukai.lt“; 10. „Varpo“ dramos studija; 11. Šakių jaunimo sąjunga Apskritasis stalas; 12. Šakių jaunimo kūrybos ir sporto centras; 13. Šakių „KK Splitas“; 14. VšĮ „MOTORSPORT LT“; 15. Šakių sporto klubas „Audra“; 16. Šakių sporto klubas „Fortūna“; 17. Šakių šeimų asociacija; 18. Šakių r. BCA; 19. Šakiečių bendruomenė; 20. Šakių rajono moksleivių taryba; 21. Šakių dažasvydžio sporto klubas „Trigada SS“; 22. Šakių kultūros centras; 23. Šakių „Caritas“; 24. Šakių moterų veiklos klubas.

Susitikime dalyvavo 14 žmonių, kurio metu Šakių miesto VVG pirmininkė Aistė Bakaitė pristatė atliktus darbus ir supažindino su aktualiausia informacija. Susitikimo dalyviai buvo kviečiami dalyvauti diskusijose, siekiant išsiaiškinti problemas ir rasti tinkamiausius jų sprendimo būdus. Formuluojant konkrečius tikslus ir uždavinius, susitikimo metu buvo diskutuojama apie preliminarų strategijos veiksmų planą. Diskusijų metu išaiškėjo, kad didžiausias poreikis yra bendruomenės inicijuojamai veiklai, skirtai mažinti gyventojų socialinę atskirtį. Atkreiptas dėmesys į bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimą, verslumo didinimą.

2015 m. gruodžio 14 d. VšĮ Šakių verslo informacijos centre, konferencijų salėje, adresu Bažnyčios g. 4-101, įvyko trečiasis susitikimas, į kurį buvo pakviestos organizacijos negalėjusios sudalyvauti pirmuose dviejuose susitikimuose: VšĮ „Šakių Vaisnavų kultūros centras“, Marijampolės teritorinė darbo birža, Šakių skyrius, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šakių viltis“. Į susitikimą atvyko visų trijų organizacijų atstovai, buvo pristatytos Šakių miesto vietos veiklos grupės veiklos ir kryptys. Pristatymo metu buvo išklaustyti organizacijų poreikiai. Susitikime buvo aptarti konkretūs veiksmai, organizacijų pateiktų idėjų aprašymai, konsultuojama dėl tikslinių grupių įtraukimo į įvairias veiklas, kalbama apie savanorystės skatinimą. Tą pačią dieną taip pat buvo susirinkusi Šakių miesto VVG valdyba, kuriai buvo pristatytos remiamos veiklos sritys ir kryptys.

2015 m. gruodžio 28 d. Šakių miesto VVG pirmininkė Aistė Bakaitė organizacijoms elektroniniu paštu išsiuntė kvietimus teikti pasiūlymus, siekiant į strategijos rengimą aktyviai įsitraukti visus miesto gyventojus, verslininkus, valdžios atstovus, išsakant savo idėjas, kurios atsispindės parengtame dokumente.

Siekiant įtraukti gyventojus, bendruomenes, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir kitų interesų grupių atstovus į diskusijas bei paskatinti teikti pasiūlymus 2016 m. sausio 4 – sausio 22 d. Šakių miesto vietos veiklos grupė platino savo parengtą anketą (el. paštu) visų suinteresuotų grupių atstovams. Anketa buvo parengta susisteminus iki tol surinktą informaciją, iškėlus probleminius klausimus. Anketa buvo talpinama apklausų portale <http://apklausa.lt/f/paramos-verslui-poreikio-tyrimas-tphxsvr/answers/new.fullpage>, jos nuoroda platinama VšĮ Šakių verslo informacijos centro internetiniame puslapyje www.sakiai.sesupe.lt., siunčiama verslo įmonėms. Iš viso surinkta 30 anketų.

2016 m. sausio 28 d. įvyko Šakių miesto VVG valdybos posėdis, kuriame dalyvavo 6 iš 9 narių. Jie pritarė strategijos tikslams, uždaviniams, nutarė pareiškėjo prisidėjimą prie projektų įgyvendinimo nustatyti 16 proc. (valdybos protokolą pridedamas Priede 10). Tą pačią dieną strategija buvo pristatyta viešame informaciniame renginyje, kuriame dalyvavo 25 bendruomenės atstovai, taip pat rajono spaudos žurnalistai. Konsultantė Ieva Vizgirdienė susirinkusiems pristatė būsimosios strategijos tikslus ir uždavinius bei priemones, kurie buvo suformuluoti atlikus SSGG analizę, konsultuojantis gyvai, telefonu, bendraujant elektroniniais laiškais su bendruomenės ir NVO atstovais, iš susitikimų metu gautos informacijos, išgrynintų problemų, numatytų jų sprendimo galimybių.

Šakių miesto VVG susisiekė su miesto VVG „Jurbarkas“, kartu buvo sugeneruota idėja bei pasirašytas susitarimas ją įtraukti į abiejų VVG vietos plėtros strategijų veiksmų planus bei ją įgyvendinti (žr. Priedas 11). Visų nevyriausybinių organizacijų, biudžetinių įstaigų, veikiančių Šakių mieste buvo prašoma detalizuoti savo preliminarias idėjas, nurodant, kokias veiklas jie norėtų vykdyti, kokias išlaidas galėtų patirti, kokių rezultatų siektų. Bendraujant telefonu, elektroniniu paštu ir konsultuojantis gyvai, buvo tikslinami poreikiai, galimybės ir pasiūlymai iš organizacijų, kurios numato savo dalyvavimą strategijos įgyvendinime. Surinkus poreikius ir pasiūlymus iš Šakių miesto gyventojų, bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir kitų interesų grupių atstovų, atlikus Šakių miesto VVG teritorijos ir gyventojų analizę, galutinai apibendrinus visus rezultatus buvo parengtas Šakių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos projektas, kuris 2016 m. vasario 2 d. buvo patalpintas Šakių savivaldybės interneto puslapyje www.sakiai.lt.

Strategija pristatyta Marijampolės regiono plėtros tarybai, kuri turi savo sprendimu patvirtinti išvadą, kad vietos plėtros strategijos projektas atitinka regiono plėtros plano prioritetus, tikslus ir uždavinius. Susisteminus viešo renginio metu išsakytas ir asmeniškai pateiktas racionalias ir pagrįstas pastabas, galutinis strategijos projektas pateiktas Šakių miesto vietos veiklos grupės visuotiniam narių susirinkimui tvirtinti 2016 m. vasario 11 d.

Šakių miesto vietos plėtros strategija buvo patvirtinta pagal visas procedūras, numatytas Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse, patvirtintose LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36. Rengiant Šakių miesto vietos plėtros strategiją taikytos viešinimo ir konsultavimosi priemonės yra pakankamos, kadangi visos strategijos rengimo metu vyko nuolatinis

bendravimas su gyventojais ir organizacijomis, priimami pasiūlymai, kviečiama diskutuoti. Apie strategijos rengimą buvo informuojama ir pasiūlymai renkami spausdinant vietinėje spaudoje, organizuojant susitikimus su interesų grupių atstovais, atliekant reprezentatyvią apklausą, bendraujant asmeniškai su organizacijų atstovais, gyventojais. Gauti pasiūlymai buvo sisteminami, aptariami ir dar kartą diskutuojami viešų susitikimų metu.

5. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų planas

Veiksmo pavadinimas	Įgyvendinimo laikotarpis		Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Reikalingos lėšos		
	Pradžia	Pabaiga			Finansavimo šaltinis	Suma	Iš viso
1 TIKSLAS. ĮGYVENDINANT VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, PADIDINTI ŠAKIŲ MIESTO BENDRUOMENĖS SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ IR PAGERINTI JOS NARIŲ PADĖTĮ DARBO RINKOJE							
1.1. uždavinys. Didinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų integraciją į visuomenę pasitelkiant savanorius							
1.1.1 veiksmas. Darbingų asmenų ir jų šeimos narių užimtumo veiklų organizavimas	2018	2022	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje	Konkursas	Pareiškėjo lėšos	67983,04	424894
					ES struktūrinių fondų lėšos	330142,64	
					Valstybės biudžeto lėšos	26768,32	
1.1.2 veiksmas. Socialinių paslaugų teikimas savanoriškos pagalbos pagrindu	2018	2022	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje	Konkursas	Pareiškėjo lėšos	15945,60	256987,37
					ES struktūrinių fondų lėšos	211164,08	
					Valstybės biudžeto lėšos	29877,69	
1.2 uždavinys. Skatinti neaktyvių darbingų asmenų užimtumą ir verslumą Šakių mieste							
1.2.1 veiksmas. Neaktyvių darbingų asmenų (įskaitant pabėgėlius) profesinis mokymas ir tarpininkavimas įsidarbinant	2018	2022	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje	Konkursas	Pareiškėjo lėšos	20372,16	190773,95
					ES struktūrinių fondų lėšos	152863,06	
					Valstybės biudžeto lėšos	17538,73	
1.2.2 veiksmas. Gyventojų informavimas, konsultavimas, siekiant paskatinti juos pradėti verslą, ir pagalba verslo pradžiai jauno verslo	2018	2022	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje; fiziniai asmenys vykdytys	Konkursas	Pareiškėjo lėšos	41563,49	259771,81
					ES struktūrinių fondų lėšos	201842,69	

subjektams bendradarbiavimą su miesto VVG „Jurbarkas“)	(įskaitant		savarankišką veiklą pagal individualios veiklos pažymą arba verslo liudijimą Šakių miesto VVG teritorijoje		Valstybės biudžeto lėšos	16365,63	
Iš viso:							1132427,13

6. Vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka

6.1. Už VPS veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi VVG organai.

Šakių miesto VVG atsakinga už parengtos VPS įgyvendinimą, koordinavimą ir stebėseną, t.y. už sklandų ir kokybišką strategijos įgyvendinimą. Koordinavimo ir stebėsenos veiksmų tikslas – užtikrinti strategijos įgyvendinimo efektyvumą ir teigiamą jos poveikį Šakių miesto plėtrai. VVG organų ir darbuotojų atsakomybių sritys pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.

VVG organas	Šakių miesto vietos veiklos grupės visuotinis susirinkimas
Atsakomybės sritis	1) VPS ir jos pakeitimų tvirtinimas. 2) Kasmetinės VPS įgyvendinimo stebėsenos tvirtinimas. 3) Šakių miesto VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimas ir priežiūra. 4) Šakių miesto VVG pirmininko rinkimas ir atšaukimas, jo atlyginimo nustatymas, pareiginių nuostatų patvirtinimas. 5) VVG administracinės struktūros ir darbuotojų pareigybių nustatymas, administracijos darbuotojų atlyginimų dydžių tvirtinimas.
VVG organas	Šakių miesto VVG valdyba
Atsakomybės sritis	1) Vadovavimas Šakių miesto VVG veiklai tarp visuotinių narių susirinkimų. 2) VPS pakeitimo (-ų) inicijavimas. 3) Spendimų dėl dalyvavimo projektinėse veiklose priėmimas. 4) Vietos plėtros projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų patvirtinimas, jeigu VVG valdybai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. 5) Kvietimų, teikti vietos plėtros projektus, dokumentų tvirtinimas. 6) Siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašo tvirtinimas. 7) Spendimų dėl dalyvavimo asocijuotų organizacijų veikloje priėmimas.
VVG organas	Šakių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas
Atsakomybės sritis	1) Šakių VVG atitikimo vietos veiklos grupės tinkamumo požymiams įgyvendinimas ir koordinavimas. 2) VPS administravimo koordinavimas. 3) VPS ir jos pakeitimų teikimas tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui. 4) Metinių VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitų teikimas. Informacijos apie VPS įgyvendinimą teikimas valdybai ar visuotiniam narių susirinkimui paprašius. 5) VPS įgyvendinimo ataskaitų pateikimas kontroliuojančiajai institucijai. 6) Darbuotojų (savanorių) priėmimas į darbą, sutarčių su jais sudarymas. 7) Vietos plėtros projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimo koordinavimas. 8) Kvietimų teikti vietos plėtros projektus dokumentų teikimas Šakių miesto VVG valdybos tvirtinimui. 9) Pateiktų vietos plėtros projektų vertinimo ir siūlomų finansuoti projektų sąrašo sudarymo koordinavimas.

	10) Vietos plėtros projektų atrankos posėdžių organizavimas. 11) VPS numatytų stebėsenos rodiklių reikšmių pasiekimo duomenų registravimo ir apskaičiavimo koordinavimas. 12) Vietos plėtros projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymo koordinavimas. 13) Sprendimų dėl viešųjų pirkimų atlikimo priėmimas. 14) Šakių miesto VVG atstovavimas asocijuotų organizacijų veiklose.
VVG darbuotojai	Šakių miesto vietos veiklos grupės įdarbintas darbuotojas
Atsakomybės sritis	1) VPS administravimas. 2) Vietos plėtros projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimas. 3) Kvietimų teikti vietos plėtros projektus parengimas ir paskelbimas. 4) Pateiktų vietos plėtros projektų vertinimo koordinavimas. 5) Siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašo sudarymas. 6) VPS įgyvendinimo ataskaitų pildymas. 7) Pasielktų stebėsenos rodiklių reikšmių duomenų registravimas ir apskaičiavimas. 8) Vietos plėtros projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymas. 9) VPS įgyvendinimo, administravimo ir vykdymo veiklų viešinimas. 10) Viešųjų pirkimų dokumentų rengimas ir pirkimų atlikimas.
Išorės ekspertai	Šakių miesto vietos veiklos grupei vertinimo paslaugas teikiantys išorės ekspertai (-as)
Atsakomybės sritis	1) Pateiktų vietos plėtros projektų vertinimas. 2) Projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitų rengimas.

6.2.VPS įgyvendinimo procedūros aprašymas.

Šakių miesto VVG vietos plėtros strategija bus įgyvendinama vietos plėtros projektų įgyvendinimo principu, taikant konkursinį projektų atrankos būdą. Įgyvendinant VPS Šakių miesto VVG planuoja skelbti 2 kvietimus pareiškėjams teikti vietos plėtros projektus atrankai.

Per 1 mėnesį nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pradžios, bus parengtas: „Vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas“, vietos plėtros projektų atrankos kriterijai, vadovaujantis žemiau pateiktomis vietos plėtros projektų įgyvendinimo nuostatomis bei nustatyti atrankos kriterijų vertinimo balai.

Atrankos kriterijus, jų vertinimo balus ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą tvirtina visuotinis Šakių miesto VVG narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Prieš atrankos kriterijų tvirtinimą Šakių miesto VVG gali derinti juos su Ministerija. Pastabas ir pasiūlymus Ministerija teikia raštu arba elektroniniu paštu.

Prieš paskelbiant kvietimą vietos plėtros projektų atrankai atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas gali būti keičiami siekiant efektyvesnio vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ir (arba) atsižvelgiant į vietos plėtros strategijos pakeitimus. Paskelbus kvietimą vietos plėtros projektų atrankai ir projektinių pasiūlymų vertinimo metu atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas yra nekeičiami.

Įgyvendinant Šakių miesto vietos plėtros strategiją VVG vadovausis šiomis pagrindinėmis vietos plėtros projektų atrankos nuostatomis:

Tinkami projektų pareiškėjai:

1. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Šakių miesto VVG teritorijoje;
2. Fiziniai asmenys vykdantys savarankišką veiklą pagal individualios veiklos pažymą arba verslo liudijimą Šakių miesto VVG teritorijoje;
3. Šakių rajono savivaldybės administracija.

Tinkami projektų partneriai:

1. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Šakių miesto VVG, Šakių rajono, Jurbarko rajono, Kauno rajono, Kazlų Rūdos ir Vilkaviškio rajono savivaldybių teritorijose.
2. Šakių rajono, Jurbarko rajono, Kauno rajono, Kazlų Rūdos ir Vilkaviškio rajono savivaldybių administracijos.

Reikalavimai projektams. Visi projektai turi atitikti bendruosius projektų reikalavimus, nustatytus „Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse“ (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316) 66 punkte.

Nuosavas įnašas. Įgyvendinant Šakių miesto VPS kiekvienam veiksmui bus skiriamos Europos Sąjungos struktūrinių fondų (toliau – ES) bei privačios pareiškėjų ir (arba) partnerių lėšos. ES lėšos sudarys ne daugiau kaip 84 proc. projekto lėšų poreikio, o likusias lėšas ne mažiau kaip 16 proc. sudarys nuosavas pareiškėjų indėlis. Teikdami projektines paraiškas pareiškėjai užtikrina, kad prie projekto įgyvendinimo prisidės ne mažesniu kaip 16 proc. indėliu prie visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Projektinių paraiškų pareiškėjas ar (ir) jo partneris savo iniciatyva ir savo, ir (arba) kitų šaltinių, lėšomis gali prisidėti prie vietos plėtros projekto įgyvendinimo didesne tinkamų finansuoti projekto išlaidų dalimi.

Nuosavu projekto vykdytojo ar partnerio įnašu gali būti užskaitomas:

- projekto veiklas vykdančių asmenų savanoriškas darbas (pinigine verte išreikštas nepiniginis įnašas), kai įrodomas vykdančių projekto veiklas dirbtas laikas; įnašas apskaičiuojamas taikant minimalųjį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą darbo užmokestį;
- projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų dalis, kuri yra tiesiogiai susijusi su vykdomu projektu ir yra apskaičiuota ir išmokėta už darbo laiką, dirbtą įgyvendinant projektą;
- projekto veiklų dalyvių darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai tiesiogiai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos

(taikoma projekto veiklų, atitinkančių gyventojų verslumą didinimo veiklas, kai tikslinė grupė - įmonių darbuotojai, atveju).

Pakeitus priemonės Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašą rezerviniams vietos plėtros projektams, skirtiems kovai su COVID-19 pandemijos pasekmėmis, finansuoti, iš rezervinių projektų sąrašų finansuojami projektai finansuojami 100 proc. intensyvumu, t.y. 85 proc. ES struktūrinių fondų parama, 15 proc. valstybės biudžeto lėšos. Projektinių paraiškų pareiškėjas ar (ir) jo partneris savo iniciatyva ir savo, ir (arba) kitų šaltinių, lėšomis gali prisidėti prie vietos plėtros projekto įgyvendinimo.

Vietos projektų vertinimo procedūra. Po kvietimo gauti projektiniai pasiūlymai atrenkami skaidriai, nediskriminuojančiai, išvengiant interesų konflikto. Projektinius pasiūlymus vertina Šakių miesto VVG paskirti vietos plėtros projektų vertintojai. VPS įgyvendinimo metu gali būti sudaromos dvi vertintojų grupės. Pirmąją grupę sudaro: vienas asmuo, priklausantis miesto VVG (tačiau ne valdybos narys) ir po vieną asmenį atstovaujantį verslo, NVO ir valdžios sektorius. Antrą grupę sudaro du išorės ekspertai, turintys projektų vertinimo patirties. Šakių miesto VVG, prieš kvietimo teikti projektinius pasiūlymus paskelbimą, nutaria kuri vertintojų grupė bus pasirinkta.

Prieš atlikdamas vertinimą, vietos plėtros projekto vertintojas turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas ir laikytis konfidencialumo. Miesto VVG užtikrina, kad paskirto asmens dalyvavimas vertinant vietos plėtros projektinį pasiūlymą nesukels interesų konflikto.

Vieną projektinį pasiūlymą vertina keturi arba du vertintojai (priklausomai, nuo pasirinktos vertintojų grupės); projektiniai pasiūlymai atrenkami atsitiktine tvarka. Vietos plėtros projektų vertintojai rengia ir Šakių miesto VVG valdybai teikia projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas.

Kiekvienas projektinis pasiūlymas turi praeiti du vertinimo etapus: administracinės atitikties vertinimą ir naudos ir kokybės vertinimą. Administracinės atitikties vertinimo metu vertintojas patikrina, ar projektinio pasiūlymo visi laukai užpildyti, ar pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai. Jeigu projektinis pasiūlymas yra užpildytas tinkamai bei pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai, projektinis pasiūlymas vertinamas toliau. Jeigu projektinio pasiūlymo užpildyti ne visi laukai bei nepridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai, projektinis pasiūlymas yra atmetamas. Jeigu projektinis pasiūlymas nėra atmetamas, vertinamas atitikimas naudos ir kokybės reikalavimams, nurodytiems žemiau.

Jeigu vertinant projektinio pasiūlymo atitiktį nustatytiems kriterijams yra neaiškumų, trūksta informacijos, galinčios turėti esminės įtakos projekto vertinimui, projekto vertintojas prašo projektinį pasiūlymą pateikusią organizaciją pateikti paaiškinimus ir/ar papildymus per nustatytą laikotarpį.

Šakių miesto VVG, prieš skelbdama kvietimą vietos plėtros projektiniams pasiūlymams teikti, organizuoja susitikimus, kurių metu aptariamas kvietimo teikti projektinius pasiūlymus turinys: kurį (-

iuos) uždavinį (-ius) turi atitikti projektiniai pasiūlymai, kokiais papildomais vertinimo kriterijais bus vertinami pateikti kriterijai, nustatomos tikslios kvietimo pateikimo datos, pasirenkami vertintojų atrankos kriterijai (įvairius sektorius atstovaujantys asmenys arba išorės ekspertai, turintys patirties vertinant projektinius pasiūlymus), nustatomos ir patvirtinamos tolimesnės kvietimo ir projektinių pasiūlymų procedūros.

Projektų vertinimo etapai ir kriterijai:

1. Vietos plėtros projekto administracinės atitikties vertinimo etape tikrinama:

- 1.1. ar vietos plėtros projektas užpildytas;
- 1.2. ar su vietos plėtros projektu pateikti visi reikiami dokumentai.

2. Vietos plėtros projektų naudos ir kokybės vertinimo etape tikrinam ar:

- 2.1. Vietos plėtros projektas atitinka vietos plėtros strategijos uždavinį ir veiksmus;
- 2.2. Vietos plėtros projektas nepažeidžia vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse nustatytų principų: partnerystės, lyčių lygybės ir nediskriminavimo bei jaunimo principais.

2.3. Vietos plėtros projektas įgyvendinamas Šakių miesto VVG veiklos teritorijoje ir su ja besiribojančiose teritorijose, t.y. Šakių rajono, Jurbarko rajono, Kauno rajono, Kazlų Rūdos, ir Vilakviškio rajono savivaldybių teritorijose.

2.4. Pagrįsta, kaip bus užtikrintas vietos plėtros projekto tęstinumas.

2.5. Pagrįsta, kad vietos plėtros projektas, be jam įgyvendinti skirtų lėšų, negalėtų būti įgyvendintas tokios pat apimties, per tokį pat laikotarpį ir tokios pat kokybės.

2.6. Pagrįsta, kad vietos plėtros projekto rezultatai bus prieinami gyvenamosios vietovės bendruomenei.

2.7. Pagrįsta, kad, įgyvendinus vietos plėtros projektą, galutiniai naudos gavėjai bus Šakių miesto VVG teritorijos gyventojai.

2.8. Vietos plėtros projektiniame pasiūlyme numatytos tinkamos finansuoti vietos plėtros projekto išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų.

2.9. Vertinamas vietos plėtros projekto naudos ir rezultatų pagrįstumas:

2.9.1. Vietos plėtros projektų prisidėjimo prie vietos plėtros strategijoje numatytų rodiklių pasiekimo pagrįstumas.

2.9.2. Ar vietos plėtros projekto nauda atitinka sąnaudas, kurių reikia planuojamiems vietos plėtros projekto rezultatams pasiekti.

2.10. Vietos plėtros projekto veiksmų pagrįstumas, išdėstymas laike, atsakomybės už vietos plėtros projekto įgyvendinimą pasiskirstymas, pajėgumas įgyvendinti vietos plėtros projektą.

2.11. Vietos projektas įgyvendinimas kartu su partneriu (papildomi balai vertinant projektą).

Vykdamas naudos ir kokybės vertinimą bus laikomasi Partnerystės sutartyje nustatytų principų, nustatant atskirus projektų atrankos kriterijus:

- **Partnerystės principu:** Papildomas balas atrenkant vietoje projektus bus skiriamas jei projektas įgyvendinamas kartu su partneriu ir pasirenkant partnerius vadovaujamas kriterijais:

- Aktualumo: partneriai turi būti aiškiai susiję arba su problema, kurią ketinama spręsti, arba su jos sprendimu.

- Proporcingumo: turi būti užtikrintas visų aktualių partnerių (teritorinių, socialinių, ekonominių, NVO) atstovavimas, nė viena iš partnerių grupių neturėtų dominuoti.

- Atstovavimo apimtys: turėtų būti įtraukti partneriai, atstovaujantys platesniems, o ne siauresniems, individualiems interesams.

- **Vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, nediskriminacijos principu.** Atrenkant projektus bus vertinama jų atitikties lyčių lygybės, nediskriminavimo ir prieinamumo principams (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316, 66.4, 454.1 papunkčius). Šis principas suprantamas ne tik kaip moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimas, bet ir draudimas varžyti žmogaus teises ar teikti asmeniui privilegijas dėl jo lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, socialinės padėties, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Vyrų ir moterų lygybė apima lygias teises, atsakomybes ir galimybes abiem lytims.

- **Jaunimo principas.** Jaunimo principas įgyvendinamas Šakių miesto VVG nuostatose įtvirtinant nuostatą, kad juridinio asmens nariais ir (arba) jo kolegialaus valdymo organo nariais yra abiejų lyčių asmenys ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų ir bent vienas kolegialaus valdymo organo narys yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas jaunimo nevyriausybinių organizacijų.

VVG valdyba, gavusi vertintojų ataskaitas, priima sprendimą dėl tinkamų finansuoti projektų, sudarydama finansuojamų, rezervinių ir nefinansuojamų projektų sąrašus ir patvirtinta tvarka teikia juos Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai.

6.3.VPS stebėsenos tvarka

Už Šakių miesto VVG vietos plėtros strategijos stebėseną atsakinga Šakių miesto vietos veiklos grupė. Miesto vietos veiklos grupės pirmininkas koordinuoja ir užtikrina, kad tokia stebėseną būtų vykdoma, pagal šioje strategijos dalyje įvardintą tvarką.

Informacija apie atrinktus finansuoti vietos projektus. Siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą kartu su vietos plėtros projektiniais pasiūlymais dėl vietos plėtros projekto įgyvendinimo, Šakių miesto VVG pateikia LR Vidaus reikalų ministerijai per 12

mėnesių nuo vietos plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu dienos. Papildomais kvietimais patvirtintų vietos plėtros strategijų projektų sąrašai kartu su vietos plėtros projekciniais pasiūlymais dėl vietos plėtros projekto įgyvendinimo LR Vidaus reikalų ministerijai pateikiami ne vėliau kaip iki 2019 m. gruodžio 30 d.

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai patvirtinus siūlomų finansuoti vietos plėtros projektus, informacija apie patvirtintus projektus yra skelbiama Šakių miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Šakių rajono savivaldybės interneto svetainėje.

Informacija apie įgyvendinamus projektus. Siekiant užtikrinti, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas efekto, rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, vietos projekto vykdytojas ne vėliau kaip iki einamųjų metų vasario 1 d. parengia ir Šakių miesto VVG pateikia vietos projekto „Metinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą“ už praėjusius kalendorinius metus. Metinės vietos projektų įgyvendinimo ataskaitos formą tvirtina Šakių miesto VVG visuotinis narių susirinkimas.

Šakių miesto VVG, apibendrinus gautas vietos projektų vykdytojų metines ataskaitas, ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 20 d. parengia ir ne vėliau kaip iki einamųjų metų balandžio 1 d. LR Vidaus reikalų ministerijai pateikia visuotiniame VVG narių susirinkime patvirtintą metinę Šakių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitą, pagal vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą. Metinė ataskaita skelbiama miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Šakių rajono savivaldybės interneto svetainėje.

Informacija apie baigtus įgyvendinti projektus. Vietos projekto vykdytojas, baigęs įgyvendinti vietos projektą per 30 kalendorinių dienų po projekto pabaigos Šakių miesto VVG pateikia „Galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą“. Galutinės vietos projektų įgyvendinimo ataskaitos formą tvirtina Šakių miesto VVG visuotinis narių susirinkimas.

Miesto VVG, baigusi įgyvendinti paskutinį vietos plėtros strategijos veiksmą, numatytą vietos plėtros strategijos finansiniame plane, parengia ir ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos LR Vidaus reikalų ministerijai pateikia galutinę Šakių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitą pagal vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą. Galutinė ataskaita skelbiama miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Šakių rajono savivaldybės interneto svetainėje.

6.4.VPS pakeitimų ir inicijavimo tvarka.

Šakių miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis jos narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Prieš tvirtinant vietos plėtros

strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių 24 punkte. Vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Ministerija.

Šakių miesto VVG gali keisti vietos plėtros strategiją kai:

- būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
- būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmų sričių;
- būtina keisti didžiausią galimą ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų paramos sumą (toliau – paramos suma) vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
- būtina keisti strategijos finansavimo šaltinius, išskyrus ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų šaltinį.
- būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Šakių miesto vietos veiklos grupė, norėdama keisti vietos plėtros strategiją, privalo raštu pateikti LR Vidaus reikalų ministerijai motyvuotą prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją, miesto vietos veiklos grupės kolegialaus valdymo organo protokolo kopiją ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, kuriais pagrindžiamas prašymas.

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerija, gavusi prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją per nustatytą terminą pateikia jį Jungtiniam vietos plėtros strategijų atrankos komitetui. Komitetas įvertina prašymo aplinkybes ir priima sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo.

Priėmusi sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją, Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas informuoja LR Vidaus reikalų ministeriją. Ministerija išsiunčia vietos veiklos grupei pranešimą apie Jungtinio vietos plėtros strategijų atrankos komiteto priimtą sprendimą.

7. Vietos plėtros strategijos finansinis planas

1. TIKSLAS. ĮGYVENDINANT VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, PADIDINTI ŠAKIŲ MIESTO BENDRUOMENĖS SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ IR PAGERINTI JOS NARIŲ PADĖTĮ DARBO RINKOJE

1.1. UŽDAVINYS. Savanorių pagalba didinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų integraciją į visuomenę

VEIKSMAS	Lėšų poreikis, Eur	Įgyvendinimo metai						
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1.1.1. Darbingų asmenų ir jų šeimos narių užimtumo veiklų organizavimas	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	8298,17	8298,17	5199,39	4380,39	592,20
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	0	21074,72	21074,72	13204,80	11124,8	1504,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	0	102344,11	102344,11	64125,81	54024,81	7303,80
	<i>Iš viso:</i>	0	0	131717	131717	82530	69530	9400
1.1.2. Socialinių paslaugų teikimas savanoriškos pagalbos pagrindu	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	1386,88	1971,52	1167,77	8932,48	16419,04
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	0	3522,24	5007,04	2965,76	2965,76	1484,80
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	0	17104,88	24315,44	14402,47	58402,47	96938,82
	<i>Iš viso:</i>	0	0	22014	31294	18536	70300,71	114842,66

1.2. UŽDAVINYS. Skatinti neaktyvių darbingų asmenų užimtumą ir verslumą Šakių mieste								
VEIKSMAS	Lėšų poreikis, Eur	Įgyvendinimo metai						
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1.2.1 Neaktyvių darbingų asmenų (įskaitant pabėgėlius) profesinis mokymas ir tarpininkavimas įsidarbinant	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	1918,29	2411,70	1625,28	4801,74	6781,72
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	0	4871,84	6124,96	4127,68	4127,68	1120
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	0	23658,87	29744,34	20045,05	38045,04	41369,76
	<i>Iš viso:</i>	0	0	30449	38281	25798	46974,46	49271,48
1.2.2. Gyventojų informavimas, konsultavimas, siekiant paskatinti juos pradėti verslą, ir pagalba verslo pradžiai jauno verslo subjektams (įskaitant bendradarbiavimą su miesto VVG „Jurbarkas“)	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	4221	4346,94	2855,98	2085,73	2855,98
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	0	10720,00	11039,84	7253,28	5297,09	7253,28
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	0	52059,00	53612,22	35223,74	25723,99	35223,74
	<i>Iš viso:</i>	0	0	67000	68999	45333	33106,81	45333
Strategijos administravimo išlaidos, eurai	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	592,05	1381,59	1381,59	1381,59	1381,59	1381,59
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	1503,62	3508,80	3508,80	3508,80	3508,80	3508,80
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	7301,95	17039,61	17039,61	17039,61	17039,61	17039,61
	<i>Iš viso:</i>	0	9397,62	21930	21930	21930	21930	21930
Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	592,05	17205,93	18409,92	12230,00	21581,93	28030,53
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	1503,62	43697,60	46755,36	31060,32	27024,13	14870,88
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	7301,95	212206,47	227055,72	150836,68	193235,92	197875,73
	<i>Iš viso:</i>	0	9397,62	273110	292221	194127	241841,98	240777,14